

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

PUBLIKACE

Využití finančních nástrojů pro podporu energetické účinnosti

Přehled programů podpory ve vybraných státech EU –
příklady dobré praxe

Dílo bylo zpracováno za finanční podpory Státního programu na podporu
úspor energie na období 2021–2027 – program EFEKT 2 pro rok 2020

Zpracovatel:

ENVIROS, s.r.o.
Dykova 53/10
101 00 Praha 10
Tel.: 284 007 498
www.enviros.cz

Autorský tým:

Katerina Maneva Mitrovikj
Pavel Růžička
Pavel Sítňý

Prosinec 2020

Obsah

Úvod	4
Finanční nástroje	5
Možnosti implementace finančních nástrojů	6
Typy finančních nástrojů.....	7
Výhody finančních nástrojů.....	9
Finanční nástroje pro energetické projekty v programovém období 2021–2027	10
Finanční nástroje na podporu energetické účinnosti v ČR.....	12
Využívání finančních nástrojů v ČR.....	12
Finanční nástroje v oblasti energetické účinnosti v programovém období 2014–2020.....	12
Finanční nástroje v oblasti energetické účinnosti pro nové programové období.....	16
Příklady dobré praxe ze zahraničí.....	19
1. Revolvingový fond Veneto (Itálie).....	20
2. Revolvingový fond Emilia Romagna (Itálie)	23
3. Program modernizace bytových domů – Fond fondů (Litva).....	25
4. Program zvýhodněných úvěrů s odpuštěním části splátek (Německo)	28
5. ROP Lublinského vojvodství (Polsko).....	32
6. Fond energetické účinnosti v rámci OP Ekonomický rozvoj a inovace (Maďarsko).....	34
7. Fond pokročilých technologií (Rakousko)	37
8. Renovační podpůrný program v Pikardii (Francie).....	39
9. Fedesco – státní společnost ESCO (Belgie).....	42
10. Crowdfunding v oblasti udržitelné energetiky	44
11. INNOVA Venture (Itálie).....	48
12. MikroCrowd (Německo)	50
Použité zdroje	52

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Přehled prezentovaných finančních mechanismů	19
Tabulka 2 – Výsledky Programu modernizace litevských bytových domů	27
Tabulka 3 – Podpůrné programy Spolkového ministerstva hospodářství a energetiky	29
Tabulka 4 – Podpory v programu Energeticky účinná renovace budov – obytné domy	30
Tabulka 5 – Podpory v programu Energeticky účinná výstavba nebo renovace budov – podniky ..	30
Tabulka 6 – Parametry finančního nástroje ROP Lublinského vojvodství	33
Tabulka 7 – Počet projektů realizovaných Fedesco, 2005–2014.....	43

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Možnosti implementace finančních nástrojů v programovém období 2014–2020.....	7
Obrázek 2 – Programy ke zvýšení energetické účinnosti v ČR	13
Obrázek 3 – Struktura finančního nástroje Revolvingového fondu Veneto	21
Obrázek 4 – Proces administrace žádosti a financování v rámci Revolvingového fondu Veneto...	22
Obrázek 5 – Struktura finančního nástroje Revolvingového fondu Emilia Romagna	24
Obrázek 6 – Schéma podpory prostřednictvím Fondu energetické účinnosti	35
Obrázek 7 – Varianty podpory v programu Hauts-de-France Pass Rénovation.....	40
Obrázek 8 – Kombinace tradičního financování a crowdfundingu	44
Obrázek 9 – Schéma financování prostřednictvím crowdlendingu v kombinaci s EPC	46
Obrázek 10 – Proces administrace žádosti v rámci programu MikroCrowd	51

Seznam zkratek

CO ₂ eq	ekvivalent CO ₂
CPR	Common Provisions Regulation (Nařízení o společných ustanoveních)
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČR	Česká republika
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropská banka pro obnovu a rozvoj)
EED	Energy Efficiency Directive (směrnice o energetické účinnosti)
EIB	European Investment Bank (Evropská investiční banka)
EPC	energy performance contracting (energetické služby se zaručeným výsledkem)
ERDF	European Regional Development Fund (Evropský fond pro regionální rozvoj)
ESCO	energy service company (poskytovatel energetických služeb)
ESIF	European Structural and Investment Funds (Evropské strukturální a investiční fondy)
EU	Evropská unie
EUR	euro
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
HRK	chorvatská kuna
HUF	maďarský forint
HVAC	heating, ventilation, and air conditioning (vytápění, ventilace a klimatizace)
ICT	informační a komunikační technologie
IROP	Integrovaný regionální operační program
MSP	malý a střední podnik
NZÚ	Nová zelená úsporám
OP	operační program
OPPIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OPPPR	Operační program Praha – pól růstu ČR
OPŽP	Operační program Životní prostředí
OZE	obnovitelné zdroje energie
PF4EE	Private Finance for Energy Efficiency (Soukromé finance pro energetickou účinnost)
PBC	performance based contracting
PLN	polský zlotý
ROP	regionální operační program
SFŽP	Státní fond životního prostředí

Úvod

Publikace „Využití finančních nástrojů pro podporu energetické účinnosti: Přehled programů podpory ve vybraných státech EU – příklady dobré praxe“ mapuje existující i chystané programy finančních podpor pro projekty na zvyšování energetické účinnosti a využívání obnovitelných zdrojů energie zavedené ve vybraných státech Evropské unie.

V první části publikace jsou charakterizovány finanční nástroje, jsou popsány jejich typy, možnosti implementace a výhody v porovnání s dotačním způsobem financování. Následný text se zabývá využíváním finančních nástrojů v oblasti energetických projektů, a to jak na celkové úrovni EU, tak specificky v České republice. V této souvislosti jsou nejprve popsány finanční nástroje aplikované v programovém období 2014–2020 a poté záměry pro nové programové období.

Druhá část publikace přináší přehled dvanácti vybraných programů finančních podpor využívajících finanční nástroje. Pokrývá příklady z celkem devíti různých států Evropské unie zaměřené na nástroje typu zvýhodněných úvěrů, záruk, kapitálových investic, EPC a crowdfundingu, často v kombinaci s tradičním dotačním financováním.

Publikace je určena především odborné veřejnosti zabývající se problematikou financování projektů na zvyšování energetické účinnosti a využívání obnovitelných zdrojů energie. Zároveň může sloužit jako doplňující podklad tvůrcům a poskytovatelům finančních mechanismů tím, že jim zprostředkuje informace o konkrétních způsobech využití finančních nástrojů pro podporu energetických projektů, a tak přispěje k efektivnímu nastavení příslušných finančních nástrojů v České republice.

Publikace je volně dostupná ke stažení v elektronické formě (ve formátu PDF).

Poděkování

Rádi bychom poděkovali organizacím, se kterými jsme v průběhu zpracování publikace spolupracovali a které nám poskytly cenné informace a zdrojové materiály. Především se jedná o následující organizace a instituce: Camera di Commercio di Venezia Rovigo; Veneto Sviluppo S.p.A.; Regione Emilia-Romagna (Itálie); Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego (Polsko); Dél-Dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség NonprofitKft. (Maďarsko); Forschung Burgenland GmbH (Rakousko) a Fraunhofer – Gesellschaft zur Förderung der angewandten Forschung e.V. (Německo).

Poděkování patří dále platformě fi-compass, která se na úrovni EU podrobně věnuje problematice finančních nástrojů a jejíž materiály, dokumenty a vzdělávací semináře velmi napomohly tvorbě této publikace.

V neposlední řadě musíme poděkovat pracovníkům Ministerstva průmyslu a obchodu za ochotu a příkladnou spolupráci, kterou nám v průběhu zpracování publikace poskytli.

Finanční nástroje

Finanční nástroje jsou formou financování, vyvinutou k zajištění udržitelnosti finančních prostředků a k postupnému snižování závislosti na přímé dotační podpoře. Finanční nástroje jsou produkty Evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondy, ESIF) a patří mezi ně půjčky, záruky, kapitálové investice a další mechanismy ke sdílení rizik, které se používají k podpoře ekonomicky životaschopných projektů prosazujících cíle politik EU. Mohou podporovat velkou řadu rozvojových cílů ve prospěch široké škály konečných příjemců a potenciálně mohou sloužit k využití EU fondů v dalších veřejných a soukromých příspěvcích a jejich opětovnému použití pro další investice.

Finanční nástroje jsou velmi důležitým doplňkem tradiční dotační podpory. Účelem využívání finančních nástrojů je zajistit doplnění dotací dalšími formami financování, aby bylo možné fondy EU efektivně využívat revolvingovým způsobem¹. Finanční nástroje jsou nástroje potřebné k úspěšnému provádění politiky společného strategického rámce a také nástroje k dosažení cílů strategie Evropa 2020.

Na základě zkušeností z předchozího programového období zavedla legislativa pro ESI fondy pro období 2014–2020 řadu inovací zaměřených na optimalizaci a racionalizaci používání finančních nástrojů. Byl vytvořen zdokonalený rámec ESI fondů s cílem podpořit používání finančních nástrojů k investicím do růstu a pracovních míst v oblastech, kde se očekává finanční životaschopnost projektů. Zdokonalení rámce pro období 2014–2020 se týkalo např. [5]:

- Rozšíření rozsahu všech pěti ESI fondů a všech jedenácti tematických cílů;
- Povinného ex-ante (předběžného) hodnocení – důkazní základny pro příspěvky do finančních nástrojů (článek 37 odstavec 2 Nařízení o společných ustanoveních²);
- Oblasti monitoringu a podávání zpráv;
- Zavedení platebního systému spojeného s platbami konečným příjemcům;
- Vyjádření synergie mezi finančními nástroji a dalšími formami podpory, jako jsou dotace;
- Inovací, jako jsou „běžné“ nástroje nabízející předem definované standardní podmínky, včetně dodržování příslušných režimů státní podpory a možnosti přispívat prostředky do nástrojů na úrovni EU, jako je např. Iniciativa pro malé a střední podniky³.

Snaha o lepší a rozšířenější využívání finančních nástrojů je dále vyzdvížena v Investičním plánu pro Evropu⁴, ve kterém Evropská komise důrazně podporuje využívání finančních nástrojů v oblastech, jako jsou podpora MSP, nízkouhlíková ekonomika, životní prostředí, účinné využívání zdrojů, udržitelná doprava, ICT a výzkum a inovace.

¹ Dochází k navracení prostředků do systému a ty pak mohou být využívány k dalšímu financování projektů.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006

³ https://www.eif.org/what_we_do/guarantees/sme_initiative

⁴ https://ec.europa.eu/commission/strategy/priorities-2019-2024/jobs-growth-and-investment/investment-plan-europe_cs

Možnosti implementace finančních nástrojů

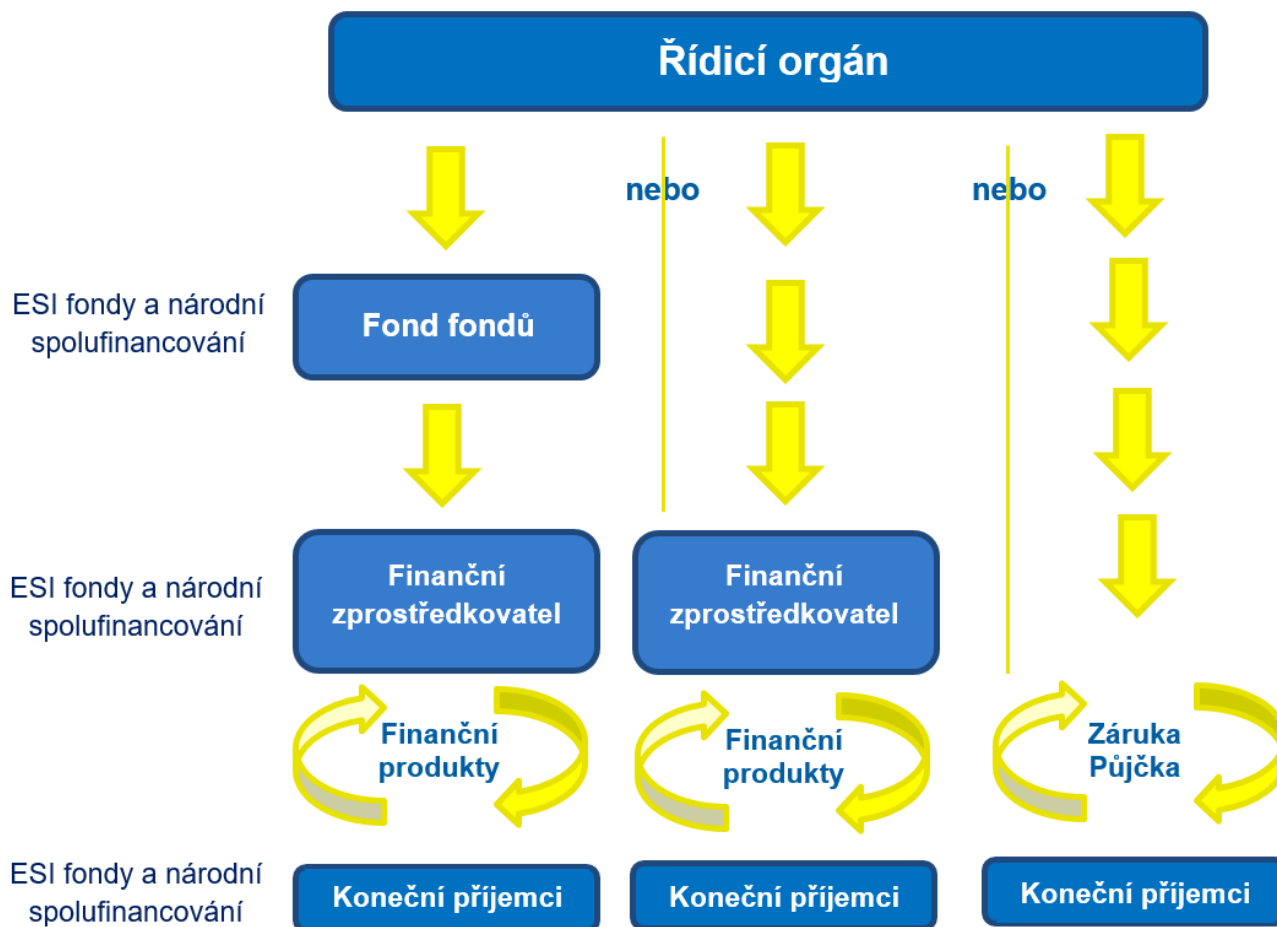
Finanční nástroje v rámci ESI fondů (Evropský fond pro regionální rozvoj, Fond soudržnosti, Evropský sociální fond, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond) jsou z rozpočtu poskytovány doplňkově s cílem řešit jeden nebo více konkrétních politických cílů EU. Tyto nástroje mohou mít formu půjček nebo záruk, kapitálových investic nebo kvazikapitálových investic nebo dalších nástrojů na sdílení rizik a mohou být případně kombinovány s dotacemi.

Volba finančních produktů závisí na tržních selháních, neoptimálních investičních situacích a investičních potřebách, které je třeba řešit, a na přijatelné míře rizika, odměny a vlastnictví. Při využívání ESI fondů mohou řídicí orgány implementovat finanční nástroje nebo jiné finanční produkty, jako jsou ocenění, návratná finanční výpomoc nebo dotace. Řídicí orgány musí projít procesem krok za krokem, aby určily, zda by měl být nástroj použit a pokud ano, jakou formu finančního mechanismu implementovat. Výběr finančního nástroje a finančních produktů musí být proto určen při ex-ante hodnocení. Řídicí orgány mohou nastavit finanční nástroje na základě podmínek stanovených Evropskou komisí a na základě jejich potřeb a schopností.

V souladu s článkem 46 Nařízení o společných ustanoveních existuje několik možností implementace finančních nástrojů. Řídicí orgány mohou implementovat finanční nástroje prostřednictvím fondu fondů i prostřednictvím přímého příspěvku z programů do konkrétního fondu. Pokud je finanční nástroj implementován prostřednictvím fondu fondů, přispívá řídicí orgán z programu (ESI fondy se státním veřejným a/nebo soukromým spolufinancováním) do fondu fondů a ten dané prostředky převádí do konkrétních fondů spravovaných vybranými finančními zprostředkovateli. Pokud je implementace finančního nástroje organizována bez fondu fondů, pak programy přispívají přímo do konkrétních fondů spravovaných vybranými finančními zprostředkovateli [5].

Další možností je přímá implementace finančních nástrojů (půjčky a záruky). V případě záruk se instituce, poskytující půjčky kryté zárukami ESI fondů, nepovažují za finanční zprostředkovatele implementující finanční nástroje.

Národní spolufinancování lze provádět na úrovni fondu z fondů, konkrétních fondů a konečných příjemců. Následující obrázek uvádí stávající možnosti implementace finančních nástrojů v programovém období 2014–2020.

Obrázek 1 – Možnosti implementace finančních nástrojů v programovém období 2014–2020

Zdroj: *Financial instruments under the European Structural and Investment Funds [5] + vlastní zpracování*

Typy finančních nástrojů

Mezi **hlavní finanční produkty** na podporu projektů patří [6]:

- půjčky⁵
- záruky
- kapitálové investice
- kvazikapitálové investice

Pozn: Popis jednotlivých finančních produktů vychází z publikace Evropské komise „Guidance for Member States on Financial Instruments – Glossary” [6]

⁵ V dalším textu je používán též termín ‚úvěr‘.

Půjčky

Půjčka je smlouva, která zavazuje věřitele zpřístupnit dlužníkovi dohodnutou částku peněz na dohodnutou dobu, a na jejímž základě je dlužník povinen splatit tuto částku s úroky ve sjednané době.

Půjčka je užitečný finanční produkt, kdy jsou banky ochotny půjčovat dlužníkovi za přijatelných podmínek. Mohou nabídnout nižší úrokové sazby, nižší požadavky na záruky a delší dobu splatnosti.

Využití v rámci TC 4⁶: Investice do energetické účinnosti jsou v mnoha případech nízkorizikové a dlouhodobé, proto jsou půjčky velmi často vhodné pro tento tematický cíl. Podporovaná opatření mohou zahrnovat částečnou rekonstrukci a důkladnou renovaci, zejména v souvislosti s rozvojem měst.

Záruky

Záruka představuje písemný závazek převzít odpovědnost za celý dluh nebo závazek třetí strany nebo jeho část, pokud dojde k události, která zapříčiní vznik plnění této záruky, jako např. nesplácení půjčky.

Záruky obvykle kryjí finanční operace, jako jsou např. půjčky.

Využití v rámci TC 4: Záruky mohou být použity k usnadnění investic do instalací obnovitelných zdrojů malého rozsahu prostřednictvím lepších úrokových sazeb jejich úvěrů, a tudíž k zajištění přístupu k financování za přijatelné náklady.

Kapitálové investice

Kapitálovou investicí se rozumí poskytnutí kapitálu firmě, investovaného přímo nebo nepřímo, na oplátku za částečné nebo úplné vlastnictví této firmy. Kapitálový investor může převzít určitou kontrolu nad firmou a může se podílet na zisku firmy.

Finanční návratnost závisí na růstu a ziskovosti podniku.

Využití v rámci TC 4: Nové podniky a rostoucí podniky zelené ekonomiky, které podporují udržitelný rozvoj měst a investují do energetické účinnosti, obnovitelných zdrojů energie, ochrany životního prostředí pravděpodobně vyžadují kapitálové financování.

Kvazikapitálové investice

Kvazikapitálová investice označuje typ financování, které stojí mezi kapitálovými a dluhovými investicemi, přičemž je rizikovější než prioritní dluh, ale méně rizikové než běžná kapitálová investice. Kvazikapitálové investice mohou mít strukturu úvěru, typicky nezajištěného a podřízeného a v některých případech převeditelného na kapitál nebo preferenční kapitál.

Profil rizika/návratnosti typicky spadá v kapitálové struktuře podniku mezi úvěr a kapitálovou investici. Tuto formu finančního nástroje je obtížnější spravovat ve srovnání s klasickými dluhovými nástroji [4].

⁶ Tematický cíl 4 Podpora přechodu k nízkouhlíkové ekonomice ve všech odvětvích

Další alternativy finančních nástrojů, které se obvykle používají na podporu investic do projektů energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie, jsou Energy Performance Contracting (EPC) a crowdfunding.

Energy Performance Contracting

Energy Performance Contracting – energetické služby se zaručeným výsledkem – zahrnují vytvoření, provádění a financování projektů zaměřených na dosahování úspor energie a snižování nákladů na provoz a údržbu budov a technologických celků. Tyto služby dodávají společnosti poskytující energetické služby (ESCO), které zajišťují identifikaci energeticky úsporných opatření, jejich implementaci a financování a smluvně zaručují, že po dobu trvání smlouvy (obvykle 5–10 let) bude dosaženo alespoň smluvně stanovených úspor energie.

Tyto úspory (alternativně také úspory z dalších provozních nákladů) jsou použity na pokrytí investičních nákladů. Riziko spojené s dosažením úspor nákladů nese společnost ESCO. V případě, že garantované výše úspor není dosaženo, společnost ESCO klientovi zaplatí rozdíl. Během celého smluvního období je pro klienta zajišťován energetický management a vyhodnocování úspor.

Crowdfunding

Crowdfunding je inovativní způsob zajišťování finančních prostředků pro nové podniky, projekty nebo nápady. Většinou se využívá jako finanční řešení pro startupy. Umožňuje fundraiserům shromažďovat finanční prostředky od velkého počtu lidí prostřednictvím online platform. Online platformy jsou v zásadě webové stránky, které umožňují interakce mezi fundraisery a přispěvateli.

Existuje řada typů crowdfundingu, například peer-to-peer půjčky, podílový (equity) crowdfunding, odměnový (reward-based) crowdfunding, dárcovský (donation-based) crowdfunding, crowdfunding s podílem na zisku (profit-sharing crowdfunding) atd. Obecně platí, že platformy fungují v modelu financování „všechno nebo nic“, který znamená, že pokud je cílové částky dosaženo, účastník obdrží získané finanční prostředky. V případě, že cílové částky dosaženo není, všichni účastníci dostanou své prostředky zpátky. Předpokládá se, že crowdfundingové platformy budou poskytovat bezpečnou a snadno využitelnou službu⁷.

Výhody finančních nástrojů

Finanční nástroje představují moderní způsob poskytování podpory z Evropských strukturálních a investičních fondů. Poskytováním těchto nástrojů jsou z veřejných zdrojů vytvářeny finanční produkty, jako jsou půjčky, záruky nebo další nástroje na sdílení rizik.

Hlavní výhody finančních nástrojů ve srovnání s tradičním dotačním financováním lze vidět v těchto oblastech:

- **Efektivnější přidělování veřejných prostředků:** podporované projekty musí prokázat lepší finanční výsledky (návrstnost investic) než dotované projekty;
- **Revolving prostředků:** investované prostředky se vracejí zpět a provozovatel vydělává další peníze z úroků; vrácené prostředky slouží k financování dalších projektů;

⁷ https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/crowdfunding-guide/what-is/explained_en

- **Kvalitnější projekty:** kvalita projektů je vyšší díky návratnosti systému financování, tzn., že investice musí být splaceny;
- **Pákový efekt:** v případě určitých finančních nástrojů je do financování projektů získán a přímo zapojen soukromý kapitál, což snižuje zátěž veřejných rozpočtů;
- **Větší zapojení soukromého sektoru:** revolving prostředků pro další investice do projektu může přilákat podporu (a financování) cílů veřejné politiky soukromým sektorem;
- **Nezávislost na dotacích:** úplný nebo částečný přechod k finančním nástrojům nabízí udržitelnější a inovativnější způsob financování projektů než tradiční závislost na dotacích.

Finanční nástroje byly použity pro financování investic ze strukturálních fondů již v letech 1994–1999⁸. Jedná se o nástroje, které pomáhají mobilizovat další společné veřejné a soukromé investice a poskytují řadu pobídek k lepšímu provádění projektů. V programovém období 2021–2027 se očekává, že finanční nástroje budou hrát ve finančním mechanismu EU klíčovou roli.

Finanční nástroje pro energetické projekty v programovém období 2021–2027

Značná část rozpočtu EU byla v programovém období 2014–2020 alokována do oblasti klimatu a energetické účinnosti a podpora byla poskytována prostřednictvím Fondu soudržnosti a centrálně řízených programů Evropské komise (např. nástroj PF4EE⁹). ESI fondy hrály při podpoře investic do energetické účinnosti klíčovou roli.

Odhaduje se, že na investice do energetické účinnosti bylo v programovém období 2014–2020 přiděleno cca 17,6 miliard EUR. Navzdory skutečnosti, že byl zaveden rámec ESI fondů s cílem zdůraznit možnost využívání finančních nástrojů, bylo na energetickou účinnost přiděleno pouze 14 % prostředků z ESI fondů prostřednictvím finančních nástrojů, zatímco značná část byla použita formou dotací [10].

Víceletý finanční rámec v rámci přímé správy sdíleného řízení fondů (fondy spravované přímo Evropskou komisí a Fond soudržnosti) přispěje k dosažení cílů v oblasti klimatu v programovém období 2021–2027.

Dalším zdrojem podpory investic do energetické účinnosti je Modernizační fond, který byl zřízen v souvislosti se směrnicí o systému obchodování s emisemi EU 2018/410 a získává příjmy z emisních povolenek. Prostředky jsou přidělovány na podporu investic do modernizace energetického sektoru deseti členskými státy s nižšími příjmy (Estonsko, Lotyšsko, Litva, Polsko, Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Chorvatsko, Rumunsko a Bulharsko). Přijímající státy mohou žádat o prostředky z Modernizačního fondu ve formě dotací na velké projekty, příspěvků na grantové projekty a příspěvků na úvěrové nástroje.

⁸ [https://www.eib.org/en/products/mandates-partnerships/esif/index.htm#:~:text=Financial%20Instruments%20\(FIs\)%20transform%20EU,which%20promote%20EU%20policy%20objectives](https://www.eib.org/en/products/mandates-partnerships/esif/index.htm#:~:text=Financial%20Instruments%20(FIs)%20transform%20EU,which%20promote%20EU%20policy%20objectives)

⁹ Private Finance for Energy Efficiency (Soukromé finance pro energetickou účinnost) – finanční nástroj financovaný Evropskou unií v rámci programu LIFE a realizovaný prostřednictvím Evropské investiční banky (EIB).

Finanční prostředky z Modernizačního fondu nejsou pokládány za prostředky z rozpočtu EU. Mohou být proto použity jako prostředky spolufinancování pro programy na úrovni EU nebo pro financování politiky soudržnosti a mají širší kritéria způsobilosti než fondy EU.

V programovém období 2020–2027 je velmi důležité koordinovat a využívat prostředky z rozpočtu EU a Modernizačního fondu, využívat synergie a zlepšovat efektivnost systémů na podporu zvyšování energetické účinnosti [10].

Kombinace dotací a zvýhodněných úvěrů

Jedním z velmi doporučovaných finančních nástrojů pro nové programové období je kombinace dotace se zvýhodněným úvěrem. Specificky pro oblast energetických projektů se tento finanční nástroj jeví jako příhodný. Zatímco v programovém období 2014–2020 nebyla tato kombinace v rámci operačních programů povolena, pro nadcházející období je její využití umožněno.

Zatímco doposud dávaly členské státy přednost financování prostřednictvím dotací, nově nastavená pravidla by měla podpořit širší využívání finančních nástrojů. To se – jak bylo uvedeno výše – v oblasti energetické účinnosti pohybuje pouze na úrovni 14 % dostupných finančních zdrojů.

Sama Evropská komise přiznává, že pravidla upravující financování v EU vytvořila zbytečnou zátěž jak pro řídicí orgány programů, tak pro koncové příjemce. Nadměrná složitost a roztržitost programů zkomplikovala práci řídicích orgánů a odrazovala mnohé podniky od podávání žádostí o různé zdroje financování z EU¹⁰.

Konkrétně v oblasti finančních nástrojů je za jednu z hlavních bariér považována absence účinného mechanismu pro kombinování finančních nástrojů a dotací. Nově navrhované nařízení o společných ustanoveních (CPR – Common Provisions Regulation) pro období 2021–2027 nastavuje zjednodušená pravidla, jako např. větší synergii ESI fondů s dalšími nástroji rozpočtu EU, a přináší významná zlepšení s ohledem na kombinaci finančních nástrojů a dotací [10]. Pravidla jsou v tomto směru zjednodušena tak, aby řídicím orgánům usnadnila kombinování dotací a finančních nástrojů v rámci jedné operace¹¹.

Tento finanční mechanismus lze účinně uplatnit i na projekty energetické účinnosti, resp. využívání obnovitelných zdrojů energie. Zatímco finanční nástroj zajistí částečnou návratnost prostředků do systému, dotace bude použita jako motivační faktor pro dosažení určité výše energetických úspor.

K přesnému určení podílu prostředků poskytnutých prostřednictvím dotací a finančních nástrojů bude pro jednotlivé státy EU ještě nutné provést podrobnější analýzy. Orientačně však lze uvažovat, že u takovýchto kombinovaných programů by dotační složka neměla překročit 40 % celkových investic, zatímco zbývající část by měla být pokryta finančními nástroji [10].

Na závěr je ještě potřeba zdůraznit, že ačkoliv v průběhu programového období 2014–2020 nebylo možné kombinovat dotace z ESI fondů s finančními nástroji, není tento finanční mechanismus v EU zcela neznámý. Jeho implementace se naopak leckde projevila jako velmi úspěšná, jak ukazuje např. litevský program modernizace bytových domů financovaný prostřednictvím nástroje JESSICA (viz příklad č. 3).

¹⁰ Legislative Train 11.2020. 1 New Boost for Jobs, Growth and Investment, European Parliament (<https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/api/stages/report/11-2020/theme/new-boost-for-jobs-growth-and-investment/file/reform-of-eu-financial-rules>)

¹¹ <https://www.fi-compass.eu/video/combination-financial-instruments-and-grant>

Finanční nástroje na podporu energetické účinnosti v ČR

Využívání finančních nástrojů v ČR

Využívání finančních nástrojů v České republice vychází z usnesení vlády č. 85/2015¹², v rámci kterého byla předložena analýza finančních nástrojů vysvětlující roli a přínosy finančních nástrojů při čerpaní prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů v programovém období 2014–2020.

Na základě uvedeného jsou finanční nástroje využívány jako technická řešení implementovaná v jednotlivých operačních programech (OP) na národní úrovni s tím, že výběr finančního nástroje a příslušných oblastí podpory je realizován na úrovni jednotlivých operačních programů.

V rámci Metodického doporučení pro implementaci finančních nástrojů v programovém období 2014–2020 [7] se v jednotlivých OP doporučuje nejprve provést analýzu, posoudit možnosti využití finančních nástrojů a jejich přidanou hodnotu, vypočítat možné dopady finančních nástrojů a posoudit jejich absorpční kapacitu. V případě, že bude možné očekávat smysluplné využití finančních nástrojů, se následně doporučuje připravit investiční strategii a identifikovat oblasti podpory, vybrat vhodné finanční nástroje a správce finančních nástrojů nebo finančního zprostředkovatele [11].

Podle zprávy o finančním řízení EU v České republice byla na programové období 2014–2020 pro Českou republiku přidělena alokace z ESIF fondů ve výši 23,87 miliardy EUR. Celkem 32,4 miliard eur bylo k dispozici, včetně národních finančních prostředků.

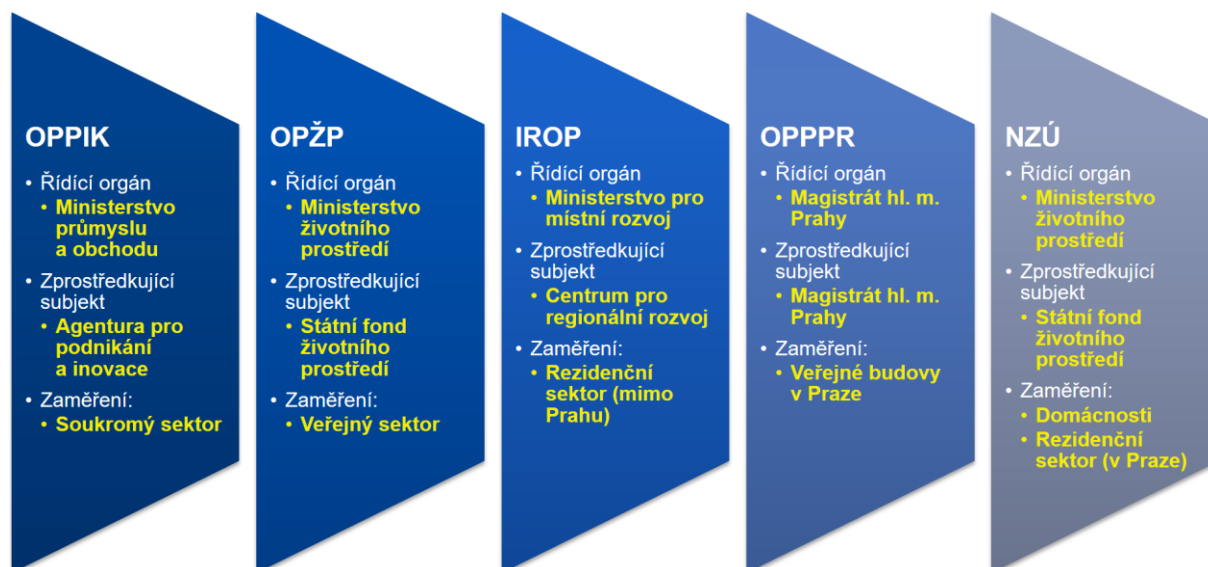
Finanční nástroje v oblasti energetické účinnosti v programovém období 2014–2020

Za účelem zvyšování energetické účinnosti v České republice jsou aktivně využívány regulační nebo ekonomické nástroje a vzdělávání. Mezi ekonomické nástroje patří národní zdroje i prostředky ze strukturálních fondů. Tyto nástroje jsou zaměřeny na podporu různých sektorů, jako jsou

- průmysl (Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost – OPPIK);
- domácnosti (Nová zelená úsporám – NZÚ, Panel);
- veřejný sektor či sektor služeb (Operační program Životní prostředí – OPŽP, program EFEKT).

Na obrázku č. 2 jsou představeny podpůrné finanční programy pokrývající oblast energetické účinnosti, které jsou v České republice uplatňovány v programovém období 2014–2020.

¹² Usnesení vlády České republiky ze dne 9. února 2015 č. 85 o finančních nástrojích jako formě zajištění financování projektů v programovém období 2014–2020

Obrázek 2 – Programy ke zvýšení energetické účinnosti v ČR

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu + vlastní zpracování

Podpora s využitím finančních nástrojů (dotace v kombinaci s finančním nástrojem, příp. využití pouze finančního nástroje) jako forma financování pro realizaci energeticky úsporných opatření je obsažena jen v několika programech. Jejich popis je uveden níže.

Program Úspory energie

Typ nástroje	Bezúročný úvěr + dotace
Zaměření	Modernizace a rekonstrukce rozvodů elektřiny, plynu a tepla Modernizace a rekonstrukce stávajících zařízení na výrobu energie pro vlastní spotřebu Modernizace soustav osvětlení budov a průmyslových areálů Zateplení, výměna a renovace otvorových výplní, instalace vzduchotechniky s rekuperací odpadního tepla Snižování energetické náročnosti a zvyšování energetické účinnosti výrobních a technologických procesů Instalace obnovitelných zdrojů energie pro vlastní spotřebu podniku Zavádění a modernizace systémů měření a regulace Akumulace elektrické energie Využití odpadní energie ve výrobních procesech
Příjemci	MSP i velké podniky
Doba zavedení	2017 – 2020
Poskytovatel	Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB)
Web	https://www.cmzrb.cz/podnikatele/uvery/uspory-energie/

Program Úspory energie nabízí MSP i velkým podnikům **bezúročné úvěry** na financování jejich projektů na úsporu energie kdekoli v České republice mimo území hlavního města Prahy. Projekty mohou zahrnovat opatření, jako jsou zateplení budov, výměna osvětlení, výměna kotlů, instalace energetických regulátorů, využití odpadního tepla nebo obnovitelných zdrojů energie apod., podmínkou programu však je, že projekty musí přinést alespoň 10% úsporu energie.

Úvěry jsou poskytovány do výše 70 % způsobilých výdajů projektu, a to v rozmezí od 500 tis. Kč do 60 mil. Kč. Aby mohl podnik využít zvýhodněný úvěr, musí spolufinancovat projekt (vzít si **komerční úvěr**) u jedné ze spolupracujících finančních institucí v minimální výši 20 % způsobilých výdajů na projekt. V případě projektů do 3 mil. Kč může být bezúročný úvěr poskytnut až do výše 90 % způsobilých výdajů, a to samostatně bez partnerského úvěru. Bezúročný úvěr má desetiletou splatnost s možností odložit splátky jistiny až o čtyři roky.

V rámci programu mohou podniky dále získat **finanční příspěvek na úhradu úroků** (subvence úrokové sazby) partnerského úvěru do výše až 4 mil. Kč a finanční příspěvek (**dotaci**) na úhradu energetického posudku do výše 80 % výdajů (max. 250 tis. Kč).

Program je realizován v rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost Ministerstva průmyslu a obchodu.

Program ENERG

Typ nástroje	Bezúročný úvěr + dotace
Zaměření	Zateplení budov určených k podnikání a výměna oken Výměna klimatizace za energeticky účinnější Instalace obnovitelných zdrojů energie pro vlastní spotřebu podniku Instalace výroby energie z obnovitelných zdrojů a tepelných čerpadel Modernizace soustav osvětlení budov a průmyslových areálů Modernizace a rekonstrukce rozvodů elektřiny
Příjemci	MSP i velké podniky (projekt musí být realizován na území Prahy)
Doba zavedení	2017 – 2020
Poskytovatel	Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB)
Web	https://www.cmzrb.cz/en/podnikatele/uvery/energ/

Cílem programu ENERG je pomoci MSP i velkým podnikům v Praze získat přístup k financování projektů zaměřených na snížení energetické náročnosti jejich činností nebo využití obnovitelných zdrojů energie.

Podpora je poskytována ve formě **bezúročného úvěru** až do výše 70% způsobilých výdajů a může dosahovat 1–20 mil. Kč. Splátnost úvěru činí deset let s možností odložit splátky jistiny až o dva roky. Příjemce podpory zároveň může získat finanční příspěvek (**dotaci**) na úhradu energetického posudku do výše 80 % výdajů (max. 100 tis. Kč). V případě dosažení 10% úspor energie může navíc podnik obdržet **finanční příspěvek** ve výši 7 % z vyčerpané částky úvěru.

Program doplňuje výše popsany program Úspory energie a je financován z národních zdrojů.

Program PANEL 2013+

Typ nástroje	Zvýhodněný úvěr
Zaměření	Snižování energetické náročnosti domů Modernizace bytových jader Opravy a modernizace společných prostor Opravy poruch domů
Příjemci	Vlastníci bytových domů (města a obce, družstva, společenství vlastníků, fyzické a právnické osoby)
Doba zavedení	Od roku 2013
Poskytovatel	Státní fond podpory investic ¹³
Web	https://sfpi.cz/program-panel-2013/

Cílem programu Panel 2013+ je podpořit modernizace a komplexní opravy pro prodloužení životnosti domů na celém území České republiky. Nezaměřuje se tedy primárně na energetické aspekty, avšak projekty energetických úspor (např. zateplování) či využití OZE je z programu možné financovat také.

Program nabízí **zvýhodněné úvěry** s nízkou úrokovou sazbou¹⁴ a splatností až 30 let, které lze získat na bytové domy bez rozdílu technologie výstavby. Úvěr je poskytován do výše až 90 % způsobilých výdajů projektu.

Program Panel 2013+ je financován ze zdrojů státního rozpočtu.

Využití EPC v rámci OPŽP

Typ nástroje	Kombinace dotace a EPC
Zaměření	Energeticky úsporná opatření v budovách Instalace obnovitelných zdrojů energie v budovách
Příjemci	Veřejný sektor (kraje, obce, státní organizace) Veřejné výzkumné a veřejnoprávní instituce Vysoké školy, školy a školská zařízení Příspěvkové organizace a nestátní neziskové organizace Círky a náboženské společnosti a jejich svazky
Doba zavedení	2014 – 2020
Poskytovatel	Státní fond životního prostředí (SFŽP) Společnosti ESCO

¹³ Dříve Státní fond rozvoje bydlení.

¹⁴ Aktuální sazba v době vzniku této publikace byla 0,5 %.

Web https://www.opzp.cz/files/documents/storage/2019/05/16/1557993692_Pokyny%20pro%20%C5%BEadatele_kombinace%20OP%C5%BDP%20a%20metody%20EPC.pdf

Cílem kombinace podpory (**dotace**) z OPŽP a metody **EPC** je prostřednictvím energetických služeb se zaručeným výsledkem snížit energetickou náročnost veřejných budov a dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov. Možnost této kombinace byla žadatelům o dotaci poprvé umožněna v programovém období 2014 – 2020, a to v rámci prioritní osy 5, specifickém cíli 5.1 “Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie”.

V prvních dvou výzvách v letech 2015–2016 bylo možno žádat dotaci na energeticky úsporná opatření, která nebyla zahrnuta do projektu EPC (obvykle opatření s delší dobou návratnosti, jako např. zateplení, instalace nuceného větrání apod.), následně byla podpora rozšířena i na opatření, která v projektu EPC zahrnuta jsou.

Výše dotace se odvíjí od dosažené úspory a může činit 35/40/50 % při splnění úspor 20/40/60 %^{15,16}. V případě kombinace s projektem EPC je dotace navýšena o 5 procentních bodů. Vhodnost uplatnění metody EPC musí být u každého projektu posouzena v rámci předkládaného energetického posudku.

Vedle navýšení dotace poskytuje kombinace s metodou EPC ještě další výhody. Jedná se především o povinné zavedení energetického managementu, které realizuje dodavatel EPC (společnost ESCO). Ten rovněž provede verifikaci úspor po realizaci projektu.

Žádost o dotaci z OPŽP je možné podat jak v případě, že žadatel již má uzavřenou platnou smlouvu s dodavatelem EPC, tak v případě, že takovou smlouvu zatím neuzavřel. Oba dva postupy jsou rozpracovány v metodickém dokumentu SFŽP „Pokyny pro žadatele využívající kombinaci podpory z OPŽP a metody EPC“ [8].

Finanční nástroje v oblasti energetické účinnosti pro nové programové období¹⁷

Na základě požadavků směrnice o energetické účinnosti¹⁸ (EED) vznikla České republice povinnost generovat úspory v konečné spotřebě energie ve výši 1,5 % ročně (článek 7 směrnice). Česká republika si pro její plnění zvolila tzv. alternativní schéma, kde energetické úspory generuje především prostřednictvím programů podpory energetické účinnosti.

Ukazuje se však, že schéma založené primárně na stávající podobě dotační podpory není pro plnění závazku ČR dostatečné. U podnikatelských subjektů se četnost opatření realizovaných v důsledku politických opatření, tj. poskytovaných dotací, stávajícího alternativního schématu pohybuje pouze v rozmezí 10–30 % všech realizovaných energeticky úsporných projektů. To znamená, že mnohem

¹⁵ V případě památkově chráněných a architektonicky cenných budov může dotace dosahovat 40–50 % při splnění úspor 10–30 %.

¹⁶ Pro organizační složky státu je dotace z OPŽP navýšena ještě o 45% dotaci z programu Nová zelená úsporám.

¹⁷ Text kapitoly byl zpracován na základě informací poskytnutých Ministerstvem průmyslu a obchodu. Jedná se o formy podpory uvažované v době vzniku této publikace, nikoliv o konečné návrhy či programy.

¹⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti

větší podíl projektů není realizován v závislosti na iniciaci státu, přičemž úspory energie dosažené z takto řešených projektů doposud nelze započítat do plnění cíle za ČR.

Zároveň existuje v České republice souběh dotací na energetické úspory poskytovaných z OPPIK a finančních nástrojů (zvýhodněných úvěrů) poskytovaných ČMZRB. Tím dochází ke kanibalizování obou způsobů podpory, což způsobuje velmi malý zájem o finanční nástroj.

Pro programové období 2021–2027 je proto uvažováno o zavedení nového schématu, kdy by podpora mohla být realizována ve třech možných podobách¹⁹. Základem by bylo pouze poskytování finančního nástroje v podobě zvýhodněného úvěru, a to prostřednictvím jednotlivých komerčních bank, které by splnily stanovené podmínky. Uvažované možnosti jsou následující:

1. V případě zvýhodněného úvěru by formou podpory bylo snížení úrokové sazby ze strany státu (např. prostřednictvím ČMZRB), která by mohla klesnout až na 0 %.
2. Druhou formou podpory by mohly tvořit záruční mechanismy, které by byly poskytovány podnikatelským subjektům na podporu uvedených zvýhodněných úvěrů (nejlépe opět prostřednictvím ČMZRB).
3. Třetím způsobem podpory by mohlo být odpuštění části splátek jistiny formou nevratné dotace, jejíž výše by se mohla lišit v závislosti na kvalitě energeticky úsporného projektu.

Důležitými aspekty při poskytování takových finančních nástrojů musí být nízká administrativní náročnost pro žadatele a podpora při přípravě projektů (zejména pro malé a střední podniky).

Ve fázi příprav (úvah) jsou již i konkrétní finanční produkty, které by v programovém období 2021–2027 byly poskytovány prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky. Jedná se o zvýhodněné úvěry kombinované s odpuštěním části splátek a Fond energetických úspor.

Zvýhodněné úvěry kombinované s odpuštěním částí splátek

ČMZRB by se stala příjemcem v rámci programu Úspory energie nového operačního programu a zajistila zapojení jednotlivých komerčních finančních institucí (bank, leasingových společností). Poté by mohla poskytovat zvýhodněné úvěry napřímo v kombinaci s úvěrem spolupracujícího partnera nebo (např. do určité výše) prostřednictvím fondu fondů.

Schéma pro přímé **zvýhodněné úvěry** by bylo nastaveno tak, že ČMZRB by poskytla úvěr s nulovou úrokovou sazbou na 70 % výdajů projektu a tento úvěr by byl dofinancován komerčním partnerem. Zároveň by mohla být poskytnuta podpora formou odpuštění části splátek jistiny při dosažení určité úrovně energetických úspor ověřené energetickým posudkem. Výše odpuštění splátek by mohla být odstupňována podle míry dosažených úspor.

V případě **fondu fondů** by mohlo být poskytnuto dlouhodobé zvýhodněné financování s nulovou úrokovou sazbou např. na 50 % výše poskytnutých jistin úvěrů, které by bylo spojeno s krytím první ztráty v portfoliu do max. 20 %. Také zde by byl zaveden institut odpuštění části splátek s progresivním odstupňováním podle dosažené míry zvýšení energetické účinnosti.

¹⁹ Kromě inovovaného způsobu poskytování finančních podpor jsou rozvíjeny také další aktivity, které by umožnily započítávání dosud nevykazovaných úspor. Jedná se např. o uzavírání dobrovolných dohod o energetické účinnosti, vykazování úspor z implementace územních energetických koncepcí či ze zavádění přísnějších požadavků na instalace zdrojů vytápění (kotle) a další.

Fond energetických úspor

Fond energetických úspor by měl podobu investičního fondu založeného ČMZRБ, ve kterém by se sdružily prostředky komerčních bank a Evropské investiční banky (EIB). Tyto prostředky by byly na základě investiční strategie schválené investory určeny na investice do zvýšení energetické účinnosti v soukromém i veřejném sektoru. Financování by tak bylo poskytováno 100% ze soukromých zdrojů a zdrojů EIB, ČMZRБ by poskytovala záruku a subvenci úrokové sazby.

Fond by disponoval dvěma produkty: odkupem pohledávek z projektů (kontraktů) EPC a PBC²⁰ a investicemi do fondů společností ESCO zaměřených na odkup aktiv.

V prvním případě by prostředky fondu byly použity na **odkup pohledávek (forfaiting) společností ESCO** ze standardizovaných EPC a PBC kontraktů. Díky záruce ČMZRБ by odkup mohl být proveden za zvýhodněných podmínek (subvence úrokové sazby), což by se promítlo i do koncové ceny financování EPC/PBC projektu konečným klientem. Cílem tohoto schématu je motivovat zejména veřejný sektor realizovat investice do infrastruktury metodou EPC/PBC.

V případě **investic do aktiv** by fond nakupoval investiční akcie investičních fondů založených společnostmi ESCO. Společnosti ESCO by založily investiční fond, který by od jednotlivých ESCO společností za prostředky z Fondu energetických úspor vykupoval aktiva (např. solární instalace, kotle apod.). To by společností ESCO umožnilo zlevnit poskytované služby. Na rozdíl od odkupu pohledávek cílí tento produkt především na soukromý sektor.

²⁰ PBC – Performance Based Contracting je schéma rozšiřující koncept EPC na celkové rekonstrukce a nově vznikající budovy.

Příklady dobré praxe ze zahraničí

Cílem této kapitoly je představit existující nebo chystané finanční mechanismy na podporu projektů energetické účinnosti a využívání obnovitelných zdrojů energie, zavedené v některých státech EU, které jsou založené na využívání finančních nástrojů. Záměrem publikace je zprostředkovat informace především o nástrojích, se kterými jsou v České republice pouze omezené zkušenosti nebo v dané formě či rozsahu zatím aplikovány nebyly.

Seznam finančních mechanismů, které jsou podrobněji popsány v následujících podkapitolách, je uveden v tabulce č. 1 spolu s přehledem, jaké typy finančních nástrojů jsou v daných mechanismech využívány.

Tabulka 1 – Přehled prezentovaných finančních mechanismů

Využité nástroje	Finanční mechanismus					
	Dotace	Úvěry	Záruky	Kapitálové investice (venture kapitál)	Energy Performance Contracting – EPC	Crowdfunding
1. Revolvingový fond Veneto (Itálie)	•	•				
2. Revolvingový fond Emilia Romagna (Itálie)	•	•	(•)*		(•)*	(•)*
3. Program modernizace bytových domů – Fond fondů (Litva)	•	•	(•)**			
4. Program zvýhodněných úvěrů s odpuštěním části splátek (Německo)	•	•				
5. ROP Lublinského vojvodství (Polsko)	•	•	•			
6. Fond energetické účinnosti v rámci OP Ekonomický rozvoj a inovace (Maďarsko)	•	•				
7. Fond pokročilých technologií (Rakousko)				•		
8. Renovační podpůrný program v Pikardii (Francie)	•	•	(•)*		•	
9. Fedesco (Belgie)					•	
10. Crowdfunding v oblasti udržitelné energetiky (příklady z různých států)	•	(•)***		(•)****	•	•
11. INNOVA Venture (Itálie)				•		•
12. MikroCrowd (Německo)		•				•

*) ve fázi úvah

***) formou crowdlendingu

***) v rámci návazného programu

****) formou crowdfundingu

1. Revolvingový fond Veneto (Itálie)

Základní informace

Název	Revolvingový fond Veneto <i>Fondo di rotazione per investimenti finalizzati al contenimento dei consumi energetici</i>
Typ nástroje	Revolvingový fond poskytující zvýhodněné úvěry v kombinaci s dotací a komerčním úvěrem
Zaměření	Energetická účinnost v podnicích Kombinovaná výroba tepla a elektřiny Výroba energie z obnovitelných zdrojů Výroba elektřiny z palivových článků
Příjemci	MSP se sídlem v regionu Veneto
Doba zavedení	2007 – 2013 (1. výzva v roce 2013) 2014 – 2020
Web	https://www.venetosviluppo.it
Kontakt	Veneto Sviluppo S.p.A. Via delle Industrie 19/D Venezia – Marghera, Itálie https://www.venetosviluppo.it

Popis nástroje

V italském regionu Benátsko (Veneto) byl již v programovém období 2007–2013 zřízen tzv. revolvingový fond určený na podporu projektů energetické účinnosti v malých a středních podnicích.

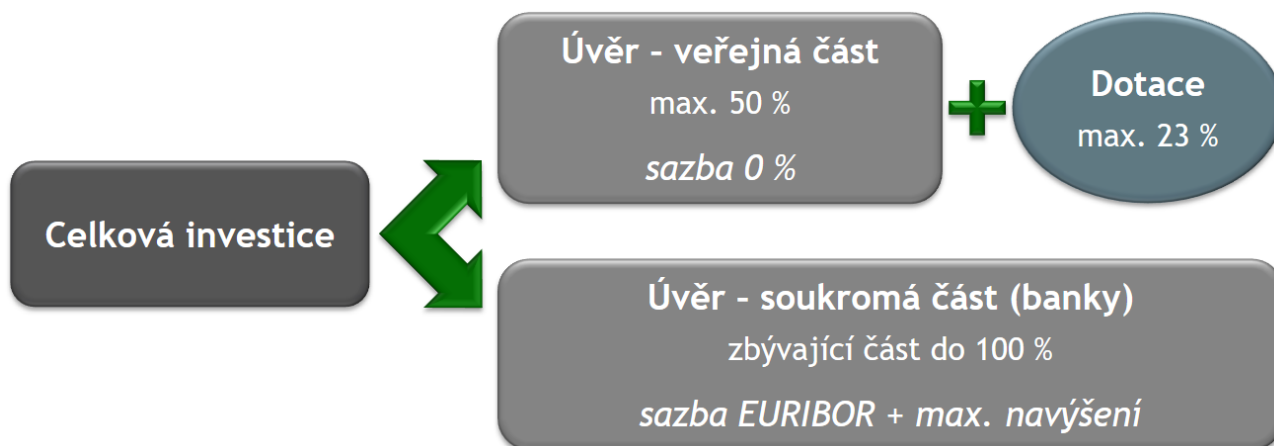
Správcem fondu je finanční společnost Veneto Sviluppo S.p.A. založená regionální vládou, ve které 51% podíl drží region a zbývající část je vlastněna deseti finančními institucemi (bankami). Posláním společnosti je zlepšování přístupu MSP ke kapitálu a poskytování finančních podpor (nástrojů) – včetně zřizování a provozování revolvingových fondů.

Vznik revolvingového fondu na podporu snižování spotřeby energie v MSP byl v roce 2013 podpořen z regionálního operačního programu²¹, a to ve výši 32,8 mil € z celkového rozpočtu 53,5 mil. €. Zbývající částku 20,7 mil € vložily do fondu zúčastněné banky.

Finanční nástroj je založen na poskytnutí **dotace a bezúročného úvěru z veřejné části rozpočtu**, přičemž dotace může činit maximálně 23 % celkové hodnoty projektu. Na rozdíl od většiny obdobných programů, kdy bývá dotaci možné použít pouze na neinvestiční část projektu (např. pořízení podpůrné dokumentace), u revolvingového fondu Veneto není toto omezení aplikováno. Uvedená podpora je kombinována se **zvýhodněným úvěrem ze soukromé části rozpočtu**. Výše

²¹ Prioritní osa 2: Energie / Program 2.1: Výroba energie z OZE a energetická účinnost / Aktivita 2.1.3: Revolvingový fond pro investice zaměřené na snižování spotřeby energie

úrokové sazby se odvíjí od mezibankovní sazby EURIBOR²², kterou může banka navýšit o maximální možnou hodnotu stanovenou v podmínkách programu. (Struktura finančního nástroje včetně podílu jednotlivých částí je uvedena na obrázku č. 3.)

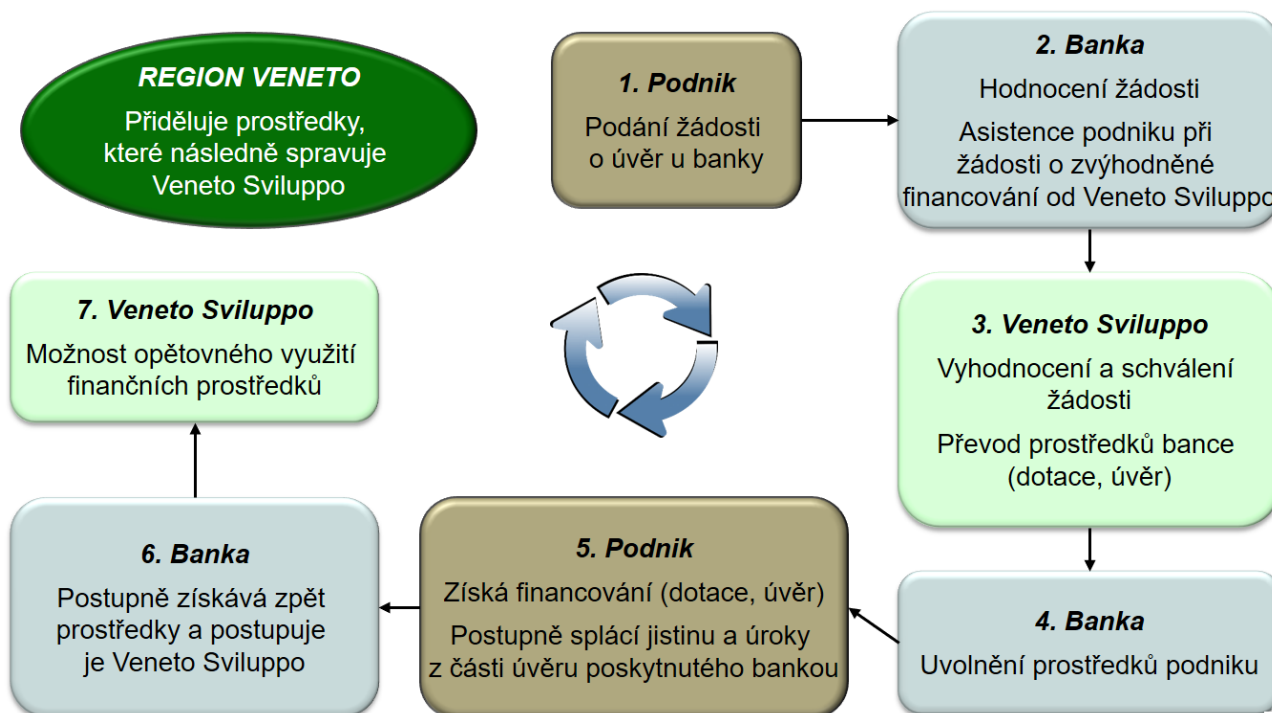
Obrázek 3 – Struktura finančního nástroje Revolvingového fondu Veneto

Zdroj: Veneto Sviluppo S.p.A. + vlastní zpracování

Doba splácení úvěru je u jednotlivých projektů stanovena individuálně a pohybuje se mezi 3,5 a 7 lety.

Způsob administrace je pro podniky co nejvíce zjednodušený. Žádost předkládají prostřednictvím webového formuláře, ve kterém vyplní popis a parametry projektu a požadované finanční ukazatele podniku. Následně je po celou dobu administrace hlavním a jediným kontaktním místem žadatele banka, která provádí hodnocení žádostí a zprostředkovává podniku i zvýhodněné financování z veřejné části fondu. Inkasuje také splátky obou úvěrů a příslušné prostředky převádí zpět společnosti Veneto Sviluppo. (Schéma viz obrázek č. 4.)

²² Euro Interbank Offered Rate – referenční sazba na mezibankovním trhu počítaná jako průměr úrokových sazeb, za kterou banky půjčují zdroje v eurech jiným bankám

Obrázek 4 – Proces administrace žádosti a financování v rámci Revolvingového fondu Veneto

Zdroj: Veneto Svilupp S.p.A. + vlastní zpracování

Výsledky a zkušenosti

V rámci první výzvy, která proběhla v letech 2013 – 2015, bylo z celkového počtu 326 podaných schváleno 215 žádostí o celkových investičních nákladech 60 mil. €. Financování bylo poskytnuto ve výši 54 mil. €, a to v následující struktuře:

- 11,2 mil. € dotace
- 21,4 mil. € úvěry z veřejné části
- 21,4 mil. € úvěry ze soukromé části

Realizace projektů přinesla úspory energie dosahující téměř 120 tis. MWh a úsporu emisí skleníkových plynů převyšující 23 tis. t CO₂eq.

Zkušenosti s Revolvingovým fondem Veneto byly převzaty dalšími regiony a stejný typ fondu byl zřízen např. v regionu Emilia Romagna (viz příklad č. 2).

2. Revolvingový fond Emilia Romagna (Itálie)

Základní informace

Název	Revolvingový fond Emilia Romagna – Energetický fond <i>Fondo energia</i>
Typ nástroje	Revolvingový fond poskytující zvýhodněné úvěry v kombinaci s dotací a komerčním úvěrem
Zaměření	Energetická účinnost v podnicích Vysoce účinná kogenerace Výroba energie z obnovitelných zdrojů pro vlastní potřebu
Příjemci	MSP i velké podniky se sídlem v regionu Emilia Romagna
Doba zavedení	2014 – 2020
Web	https://energia.regione.emilia-romagna.it/bandi/fondo-energia https://fondoenergia.artigiancredito.it
Kontakt	Regione Emilia-Romagna Viale Aldo Moro, 52 Bologna, Itálie https://www.regione.emilia-romagna.it

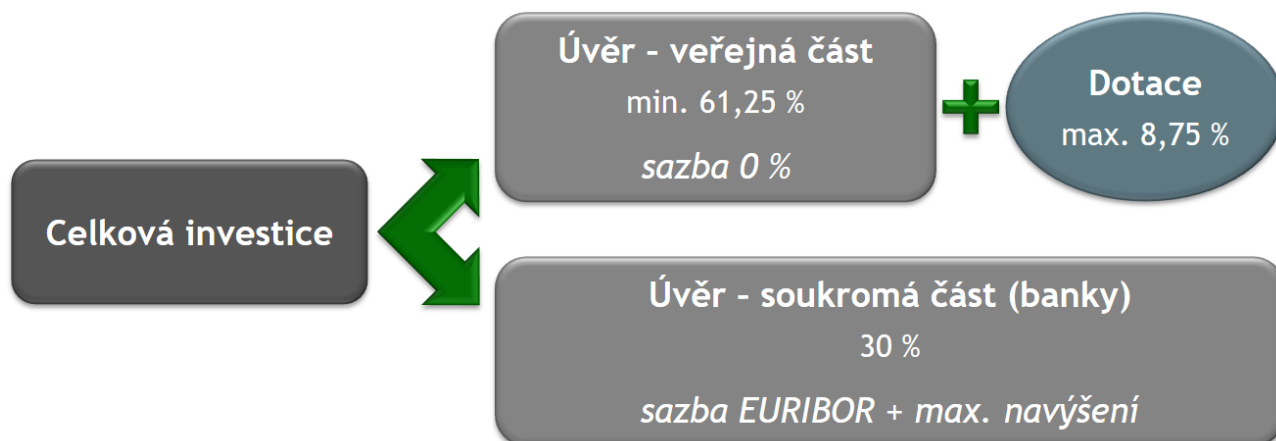
Popis nástroje

Obdobně jako v případě italského regionu Benátsko (viz příklad č. 1), byl také v regionu Emilia Romagna zřízen fond určený na podporu projektů energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie v podnicích (Fondo energia) založený na revolvingovém principu. Základní rámec a fungování obou revolvingových fondů jsou velmi podobné, v některých aspektech se však mírně odlišují.

V rámci podpory z ROP Emilia Romagna 2014–2020²³ bylo do fondu vloženo 36 mil. € (veřejná část) představujících 70% celkového rozpočtu. Zbývajících 30%, tj. cca 15,4 mil. €, dodaly zúčastněné banky (soukromá část). Správcem fondu se stala soukromá společnost vzešlá z výběrového řízení, která následně na základě otevřené výzvy podepsala smlouvy o spolupráci s celkem sedmi bankami.

Finanční nástroj je založen na poskytnutí **dotace a bezúročného úvěru z veřejné části rozpočtu**, kdy dotace může činit maximálně 12,5 % z poskytnuté částky. Je možné ji využít na pořízení podpůrné dokumentace (energetický audit, projektová dokumentace apod.), nikoliv však na investiční část projektu. Tato podpora je kombinována se **zvýhodněným úvěrem ze soukromé části rozpočtu**. Výše úrokové sazby se odvíjí od mezibankovní sazby EURIBOR, kterou může banka navýšit o maximální možnou hodnotu stanovenou v podmínkách programu. (Struktura finančního nástroje včetně podílu jednotlivých částí je uvedena na obrázku č. 5.)

²³ Prioritní osa 4: Podpora nízkouhlíkové ekonomiky / Aktivita 4.2.1: Energetický fond

Obrázek 5 – Struktura finančního nástroje Revolvingového fondu Emilia Romagna

Zdroj: Regione Emilia-Romagna + vlastní zpracování

Doba splácení úvěru je u jednotlivých projektů stanovena individuálně a pohybuje se mezi 3 a 8 lety. Zároveň mohou žadatelé využít dvanáctiměsíční bezúročné období.

Z hlediska administrativního procesu žadatel nejprve prezentuje projekt bance, která kromě kvality a přínosů projektu hodnotí také finanční zdraví (bonitu) podniku. V případě kladného hodnocení bankou (tj. získání úvěru ze soukromé části rozpočtu) podává podnik žádost správci revolvingového fondu k získání podpory z veřejné části rozpočtu.

Výsledky a zkušenosti

Popsaná struktura revolvingového fondu byla nastavena na základě zkušeností s „nultou verzí“ této formy financování realizované v programovém období 2007–2013. V té době fond nenabízel dotační složku podpory a nebyl pro podniky dostatečně atraktivní. Projekty často nedosahovaly dostatečné kvality a mnohé byly v průběhu realizace zastaveny z důvodu finančních problémů na straně žadatele – což souviselo také se skutečností, že ve fázi žádosti nebyla hodnocena bonita podniku. Tyto nedostatky byly současným nastavením finančního nástroje odstraněny.

Revolvingový fond bude pokračovat i v programovém období 2021–2027, přičemž regionální vláda uvažuje o některých dalších změnách. První by se měla týkat zapojení **záručního mechanismu** s cílem ještě zvýšit atraktivitu komerčního úvěru. Uvažováno je také propojení s dalšími finančními nástroji, zejména s **EPC**, kdy by se společnosti ESCO mohly stát přímými žadateli namísto podniků, ale také třeba s **crowdfundingem**²⁴.

²⁴ V době vzniku publikace byly tyto možné změny pouze ve fázi úvah bez podrobnějšího rozpracování.

3. Program modernizace bytových domů – Fond fondů (Litva)

Základní informace

Název	Program modernizace litevských bytových domů <i>Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa</i>
Typ nástroje	Kombinace zvýhodněného úvěru a dotace
Zaměření	Energetická účinnost v budovách – bytové domy
Příjemci	Vlastníci bytů
Doba zavedení	2007 – 2013 (JESSICA I) 2015 – 2023 (JESSICA II)
Web	https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/statyba-ir-bustas/daugiabuciu-namu-modernizavimas http://www.betalt.lt/veiklos-sritys/programos/daugiabuciu-namu-atnaujinimo-modernizavimo-programa/102
Kontakt	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ²⁵ A. Jakšto str. 4 Vilnius, Litva

Popis nástroje

Program modernizace litevských bytových domů je jedním z hlavních nástrojů litevské vlády k provádění energeticky účinných renovací bytových domů. Je financován prostřednictvím nástroje JESSICA²⁶ a v Litvě probíhá ve dvou vlnách.

JESSICA I

Finanční mechanismus byl založen litevským Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem financí během programového období 2007–2013 a byl financován prostřednictvím holdingového fondu²⁷ JESSICA Litva – JESSICA I. Základní cíle tohoto nástroje byly:

- Zvyšování energetické účinnosti v obytných budovách;
- Zajištění toho, aby náklady na vytápění a splácení úvěru nepřesahovaly náklady na vytápění před renovací.

JESSICA I byl revolvingový finanční nástroj, který spojil fondy EU a národní fondy k překlenutí mezery ve financování projektů energetické účinnosti v Litvě. Tento systém spravovaný Evropskou investiční bankou poskytl finanční prostředky z Evropské banky pro obnovu a rozvoj (EBRD) ve výši 137,7 mil. € v kombinaci s vnitrostátním veřejným spolufinancováním ve výši 35,7 mil. €.

Program nabízel primárně **zvýhodněné úvěry** na modernizaci bytových domů snižováním jejich energetické náročnosti. Úvěry byly poskytovány s pevnou úrokovou sazbou 3 % se splatností 20 let.

²⁵ Ministerstvo životního prostředí Litevské republiky

²⁶ Joint European Support for Sustainable Investment in City Area

²⁷ Holdingový fond je název, který se v programovém období 2007–2013 používal pro fond fondů.

Finančním zprostředkovatelem byla banka AB Šiaulių bankas, která poskytovala úvěry jednotlivým vlastníkům bytů na investice do energetické účinnosti a úspor energie.

Kromě toho měli vlastníci bytů zpočátku nárok na **dotaci** až 40 % po dosažení stanovených cílů energetické účinnosti po renovaci. Časem modernizační program získal popularitu a výše dotace se začala postupně snižovat (na 35 % a posléze 30 %). Domácnosti s nízkými příjmy navíc získaly od obcí další podporu pokrývající část měsíčních splátek úvěrů.

JESSICA II

V roce 2015 byla spuštěna aktualizovaná verze programu – JESSICA II, zřízeného opět Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem financí s EIB jako správcem fondů finančních nástrojů. Fond fondů JESSICA II byl koncipován jako finanční nástroj, který lze rychle implementovat, aby se udržela nabídka financí k uspokojení poptávky vytvořené z předchozího programového období. Na základě výběrového řízení byla do funkce finančního zprostředkovatele znovu jmenována finanční instituce AB Šiaulių bankas. Odpovědnost za řízení celého procesu má vládní agentura spadající pod Ministerstvo životního prostředí – VšĮ 'Būsto energijos taupymo agentūra' (BETA)²⁸.

Zdroje financování pro JESSICA II tvoří finanční prostředky z ERDF na období 2014–2020 ve výši 138 mil. € v kombinaci se spoluinvestováním od finančních zprostředkovatelů ve výši 255 mil. €. Finanční nástroj poskytuje rezidentům dlouhodobé **nízkoúročené úvěry** na investice a přitom nevyžaduje zálohu ani zástavu ze strany půjčovatele. Agentura BETA k tomu poskytuje **dotační podporu** na technickou asistenci (příprava projektu, technické poradenství, energetický audit apod.). Zároveň samostatně spravovaný dotační program, který není financován z ERDF, poskytuje **kapitálové slevy** (capital rebates) na stimulaci realizace projektů, které splňují stanovené cíle energetické náročnosti. Tyto dotace vyplácí vládní agentura BETA přímo bankám, aby mohly být použity jako splátky úvěrů.

Litevská vláda zavedla zvláštní právní rámec, který má usnadnit koordinaci programu. Rekonstrukční práce se provádějí na všech jednotkách v bytovém domě současně, přičemž koneční příjemci získávají podporu prostřednictvím svých správců budov. To vede k tomu, že práce jsou dodávány v jednom balíčku pro celou budovu, kde dodavatel obdrží platbu přímo od finančního zprostředkovatele jménem všech konečných příjemců.

Výsledky a zkušenosti

Již program JESSICA I rychle přilákal velkou pozornost a získal širokou podporu veřejnosti na národní a obecní úrovni. Postupně se do něj zapojilo všech 60 litevských obcí. Na mezinárodním poli je program uznáván jako úspěšný příklad finančního nástroje pro energetickou účinnost v oblasti bydlení.

Úspěšnou implementaci finančních nástrojů pro energetickou účinnost v Litvě lze z velké části připsat skutečnosti, že jsou realizovány v kombinaci s dotacemi – a to jak ve formě technické pomoci, tak (většinou ze zdrojů jiných než ESIF) jako kapitálové slevy. Díky tomu se podařilo přilákat do programu významný objem soukromých financí od finančních zprostředkovatelů a potenciálně nyní i od dalších soukromých a institucionálních investorů.

²⁸ Agentura pro bydlení a úsporu energie

Do konce září 2020 byly s finančními nástroji zavedenými v programovém období 2014–2020 dosaženy následující výsledky:

Tabulka 2 – Výsledky Programu modernizace litevských bytových domů

Parametr	Výsledek
Počet poskytnutých úvěrů na renovaci bytových domů	1 456
Celková částka podepsaná s konečnými příjemci	přibližně 435 mil. €
Celková částka vyplacená konečným příjemcům	přibližně 390 mil. €
Počet dotčených bytů	přibližně 50 000
Průměrné úspory energie na budovu	64,5 % / přibližně 72,2 kWh/m ²
Průměrné množství ušetřené tepelné energie	410 GWh ročně
Průměrné snížení emisí CO ₂	95 t ročně
Celková renovovaná plocha bytových domů	přibližně 2,4 milionu m ²

Zdroj: Residential energy efficiency financial instruments in Lithuania [9]

Během implementace vedl úspěch těchto finančních nástrojů k následnému rozvoji litevského ‚Pákového fondu‘ (Leverage Fund) s **úvěrovými nástroji a zárukami**, které využívají prostředky ERDF a mají za cíl přilákat ještě větší finanční podporu bank i mezinárodních finančních institucí. Pákový fond slouží jako záruční finanční nástroj a jeho vývoj odráží rostoucí vyspělost trhu s investicemi do energetické účinnosti v Litvě. Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo financí přidělily EIB dalších 100 mil. € na realizaci Pákového fondu, v rámci něhož byly vyvinuty dva finanční nástroje: záruční mechanismus a investiční platforma.

4. Program zvýhodněných úvěrů s odpuštěním části splátek (Německo)

Základní informace

Název	Zvýhodněné úvěry s odpuštěním části splátek <i>Förderprogramme: Kredit mit Tilgungszuschuss</i>
Typ nástroje	Zvýhodněný úvěr se „skrytou dotací“ (formou odpuštění části splátek)
Zaměření	Energetická účinnost v podnicích Využívání OZE v podnicích Energetická účinnost budov (podnikových, veřejných, obytných) Využívání OZE ve městech a obcích
Příjemci	Podniky Města a obce Majitelé obytných domů
Doba zavedení	Aktuální znění programů – od 1.1.2019, resp. 1.1.2020
Web	https://www.deutschland-machts-effizient.de/KAENEF/Navigation/DE/Foerderprogramme/Foerderprogramme-Liste/foerderprogramme-liste.html https://www.kfw.de/inlandsfoerderung/Unternehmen/Energie-Umwelt/F%C3%B6rderprodukte/F%C3%B6rderprodukte-(S3).html
Kontakt	KfW Bankengruppe Palmengartenstrasse 5-9 Frankfurt am Main, Německo https://www.kfw.de

Popis nástroje

V Německu je pro oblast energetických projektů rozšířený způsob podpory založený na modelu, kdy příjemci čerpají **zvýhodněný úvěr** a na základě dosažených parametrů projektu (např. výše energetických úspor) jim je poskytnuta **dotace** ve formě odpuštění několika závěrečných splátek úvěru. U některých programů je možné tento způsob podpory kombinovat ještě s klasickou **investiční dotací**.

V rámci naplňování Národního plánu energetické účinnosti (2014) poskytuje uvedené typy podpor Spolkové ministerstvo hospodářství a energetiky (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie) prostřednictvím německé rozvojové banky KfW. Programy pokrývají široké spektrum energetických projektů a jsou dostupné jak pro podniky, tak pro veřejný sektor a majitele domů. Konkrétní zaměření jednotlivých programů je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 3 – Podpůrné programy Spolkového ministerstva hospodářství a energetiky

Příjemci	Programy / oblasti
Podniky	<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšování energetické účinnosti stávajících technologických systémů a procesů • Nákup nových, energeticky účinných technologických systémů • Budování energetického systému řízení (hardware, software) • Využívání obnovitelných zdrojů energie v procesech • Využívání obnovitelných zdrojů energie pro účely vytápění a chlazení • Energeticky účinná výstavba nebo renovace budov
Města a obce	<ul style="list-style-type: none"> • Využívání obnovitelných zdrojů energie pro výrobu tepla • Energeticky účinná renovace veřejných budov (nikoliv obytných)
Majitelé obytných domů	<ul style="list-style-type: none"> • Energeticky účinná výstavba nebo renovace obytných budov

Zdroj: Spolkové ministerstvo hospodářství a energetiky + vlastní zpracování

Způsob administrace jednotlivých programů je velmi podobný. Žadatel ve spolupráci s certifikovaným odborníkem na energetickou účinnost zpracuje návrh projektu, který společně s žádostí o úvěr předloží spolupracující komerční bance. Banka vyřídí žádost o dotaci u KfW, po jejímž potvrzení je možné zahájit projekt. Po dokončení rekonstrukce zpracuje odborník na energetickou účinnost ‚potvrzení o implementaci‘, které žadatel poskytne bance. KfW následně potvrdí poskytnutí dotace. Ta však nemá formu přímého připsání peněz na účet, nýbrž vede ke zkrácení doby splácení úvěru (při zachování původně vypočtené výše splátek).

Tři vybrané programy jsou stručně popsány níže:

Energeticky účinná renovace obytných budov (majitelé obytných domů)

Projekty energeticky účinných renovací obytných domů jsou podporovány formou nízkouročeného úvěru se splatností 30 let a dotace (odpuštění části splátek). V případě komplexních renovací může výše úvěru dosáhnout až 120 tis. € a výše dotace se pohybuje v rozmezí 25–40 % (tj. až 48 tis. €) v závislosti na dosaženém energetickém standardu (viz tabulka č. 4).

Pokud majitel domu realizuje pouze dílčí opatření (např. výměnu oken), úvěr může činit maximálně 50 tis. € a dotace 20 % (10 tis. €).

Současně může žadatel využít i dotaci na stavební dozor, která činí 50 % příslušných nákladů, maximálně však 4 tis. €.

Tabulka 4 – Podpory v programu Energeticky účinná renovace budov – obytné domy

Standard ²⁹	Maximální výše úvěru	Podíl dotace	Maximální výše dotace
EH 115	120 000 €	25 %	30 000 €
EH 100		27,5 %	33 000 €
EH 85		30 %	36 000 €
EH 70		35 %	42 000 €
EH 55		40 %	48 000 €

Zdroj: Spolkové ministerstvo hospodářství a energetiky, KfW + vlastní zpracování

Energeticky účinná výstavba nebo renovace budov (podniky)

Pokud podnikatelský subjekt financuje výstavbu nebo nákup nové energeticky účinné budovy (minimálně ve standardu EH 70) má možnost získat nízkouročený úvěr ve výši až 25 mil. € s dobou splácení 20 let. Pokud budova dosáhne standardu EH 55, může navíc získat dotaci (odpuštění části splátek) ve výši 5 %, maximálně však 50 €/m².

V případě rekonstrukcí je nízkouročený úvěr poskytován na 5, 10, resp. 20 let s odkladem splátek na 1, 2, resp. 3 roky. U dvacetiletého úvěru je původní úroková sazba garantována po dobu 10 let, poté se může změnit podle aktuálních podmínek. Dotace se v závislosti na dosaženém energetickém standardu pohybuje v rozmezí 17,5–27,5 % (viz tabulka č. 5).

Tabulka 5 – Podpory v programu Energeticky účinná výstavba nebo renovace budov – podniky

Standard	Podíl dotace	Maximální výše dotace
EH – nižší účinnost	17,5 %	175 €/m ²
EH 100	20 %	200 €/m ²
EH 70	27,5 %	275 €/m ²
Dílní opatření	20 %	200 €/m ²

Zdroj: Spolkové ministerstvo hospodářství a energetiky + vlastní zpracování

Využívání obnovitelných zdrojů energie pro účely vytápění a chlazení (podniky)

Program financuje přechod podniků z tradičního způsobu vytápění či chlazení na využívání obnovitelných zdrojů energie pro dané účely. Cílí především na malé a střední podniky, velké podniky však nejsou z podpory vyjmuty. U tohoto programu mají žadatelé možnost vybrat si formu podpory, která může mít podobu buď popisovaného systému zvýhodněného úvěru s dotací (odpuštěním části splátek), nebo klasické investiční dotace.

²⁹ Pro účely hodnocení projektů má program stanoven základní energetický standard EH 100, který bere v potaz spotřebu primární energie a tepelné ztráty přenosem. Čísla u ostatních standardů představují nižší či vyšší spotřebu primární energie (v %) oproti základnímu standardu.

V případě první formy je podniku poskytnut nízkouročný úvěr do výše 25 mil. €, dotace se poté odvíjí od instalovaného systému:

- Solární kolektory – dotace činí až 40 %.
- Biomasa – základní dotace 100 tis. €. U kogeneračních jednotek činí dotace 40 € na kilowatt instalovaného jmenovitého tepelného výkonu.
- Potrubí na bioplyn – dotace činí až 30 %.
- Tepelná čerpadla – dotace činí 100 tis. €.
- Hluboká geotermální energie – dotace nákladů na vrtání činí až 2,5 mil. € na vrt.

Výsledky a zkušenosti

Programy na podporu projektů zvyšování energetické účinnosti a zavádění obnovitelných zdrojů energie prostřednictvím zvýhodněných úvěrů s odpuštěním části splátek jsou v Německu rozšířené a s jejich realizací se počítá i v dalším období, byť s některými úpravami.

Od roku 2021 je plánováno posílení programů v oblasti budov a stavebnictví, a to především jako reakce na evropskou iniciativu (strategii) Renovační vlna. Zároveň bude ve větší míře podporována realizace dílčích opatření. Pokud se bude jednat o dílčí opatření na plášti budovy nebo technické systémy, bude také nutné zapojení odborně způsobilého energetického specialisty.

5. ROP Lublinského vojvodství (Polsko)

Základní informace

Název	Regionální operační program Lublinského vojvodství <i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego</i>
Typ nástroje	Dotace kombinovaná se zvýhodněným úvěrem a zárukou
Zaměření	Zvyšování energetické účinnosti podniků Využívání obnovitelných zdrojů energie v podnicích (včetně výroby energie pro vlastní spotřebu)
Příjemci	MSP se sídlem v Lublinském vojvodství
Doba zavedení	2021 – 2027
Web	https://rpo.lubelskie.pl
Kontakt	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego Artura Grottgera 4 Lublin, Polsko http://www.lubelskie.pl

Popis nástroje

Podpora projektů energetické účinnosti a využívání OZE zaměřená na podniky je v Polsku realizována především prostřednictvím regionálních operačních programů. Zatímco v končícím programovém období byla tato podpora poskytována téměř výlučně formou dotací, pro nové období plánují jednotlivá vojvodství významnější zapojení finančních nástrojů.

Jako příklad je uveden finanční nástroj připravovaný v rámci ROP Lublinského vojvodství. Týká se podpory projektů na zvyšování energetické účinnosti a využívání OZE v podnikatelském sektoru (opatření 4.2 a 5.1 ROP).

Zavedení finančního nástroje bylo motivované, mimo jiné, snahou o podporu většího množství projektů díky návratnosti finančních prostředků a zvýšení celkového multiplikačního efektu veřejných zdrojů.

Zatímco pro malé a střední podniky je uvažováno o finančním nástroji kombinujícím **dotaci se zvýhodněným úvěrem**, pro mikropodniky³⁰ je nástroj rozšířen ještě o **záruční mechanismus**. V obou případech je doba splácení úvěru (a tedy návratu prostředků do systému) stanovena na 5 let. Program předpokládá pokrytí investičních nákladů v plné výši a nevyžaduje žádné spolufinancování z vlastních zdrojů žadatele. (Konkrétní parametry finančního nástroje viz tabulka č. 6.)

³⁰ Mikropodnik = podnik zaměstnávající méně než 10 osob, jehož roční obrat nebo celková roční bilanční suma nepřesahuje 2 miliony EUR

Tabulka 6 – Parametry finančního nástroje ROP Lublinského vojvodství

	Finanční nástroj pro MSP	Finanční nástroj pro mikropodniky
Velikost projektu	500 000 – 1 500 000 PLN (cca 3–9 mil. Kč)	do 250 000 PLN (cca do 1,5 mil. Kč)
Zvýhodněný úvěr	50–70 %	33–67 %
Garance	–	poskytnuta na 50–100 % výše úvěru
Dotace	30–50 %	33–67 %
Vlastní zdroje	nejsou vyžadovány	nejsou vyžadovány
Doba splácení úvěru	5 let	5 let

Zdroj: Úřad maršálka Lublinského vojvodství + vlastní zpracování

Zvýhodněný úvěr bude poskytován prostřednictvím finančních zprostředkovatelů (bank). V případě finančního nástroje pro mikropodniky bude úvěr do výše až 80 % (variantně je uvažováno až 100 %) pokryt zárukou z veřejných zdrojů. Mikropodnikům tak umožní snížit své úvěrové riziko pro banky a získat výhodnější podmínky úvěru. Zbývající část úvěru nepokrytá zárukou bude bankou poskytnuta za standardních tržních podmínek.

Žádost o úvěr u banky může podnik podat v předstihu, než bude žádat o dotaci z ROP (není to však podmínkou). Banka po obdržení žádosti podá svou žádost o poskytnutí záruky zprostředkujícímu subjektu ROP, jímž je Lublinská agentura pro podporu podnikání³¹.

Ačkoliv se u opatření energetické účinnosti a využívání OZE často jedná o projekty s delší dobou návratnosti, neuvažuje poskytovatel o odložení začátku splácení úvěru, a to především s poukazem na skutečnost, že taková opatření většinou přináší úspory od okamžiku, kdy jsou uvedena do provozu.

Alokované finanční prostředky budou mezi část určenou pro MSP a část určenou pro mikropodniky rozděleny v poměru 65 % : 35 %. Poskytovatel předpokládá, že podpora bude poskytnuta zhruba 330 projektům.

Výsledky a zkušenosti

Na základě zkušeností s projekty podpořenými z ROP Lublinského vojvodství 2014–2020 bude v následujícím období kladen větší důraz na energetické audity jakožto povinné přílohy k žádostem o poskytnutí podpory, a sice z důvodu zvýšení kvality realizovaných projektů.

Při tvorbě návrhu finančního nástroje byla uvažována i varianta nástroje založeného pouze na úvěru (a záruce), tj. bez dotační části. Ukázalo se však, že by to mohlo vést k dramatickému snížení zájmu o takovou podporu ze strany potenciálních žadatelů. Dotace umožní z pohledu podniku částečně snížit dobu návratnosti investice a zlepšit finanční ukazatele projektu, čímž podporuje zájem o jeho realizaci.

³¹ LAWP – Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości

6. Fond energetické účinnosti v rámci OP Ekonomický rozvoj a inovace (Maďarsko)

Základní informace

Název	Operační program Ekonomický rozvoj a inovace <i>Gazdaságfejlesztési és Innovatív Operatív Program</i>
Typ nástroje	Dotace kombinovaná se zvýhodněným úvěrem, posílená dotací na technickou asistenci
Zaměření	Energetická účinnost v podnicích Využívání OZE v podnicích Zavádění pokročilých energetických technologií Energetická účinnost budov
Příjemci	MSP
Doba zavedení	2021 – 2027
Web	https://www.palyazat.gov.hu/doc/4380
Kontakt	Pénzügyminisztérium (Ministerstvo financí) József nádor tér 4 Budapešť, Maďarsko https://kormany.hu/penzugyminiszterium

Popis nástroje

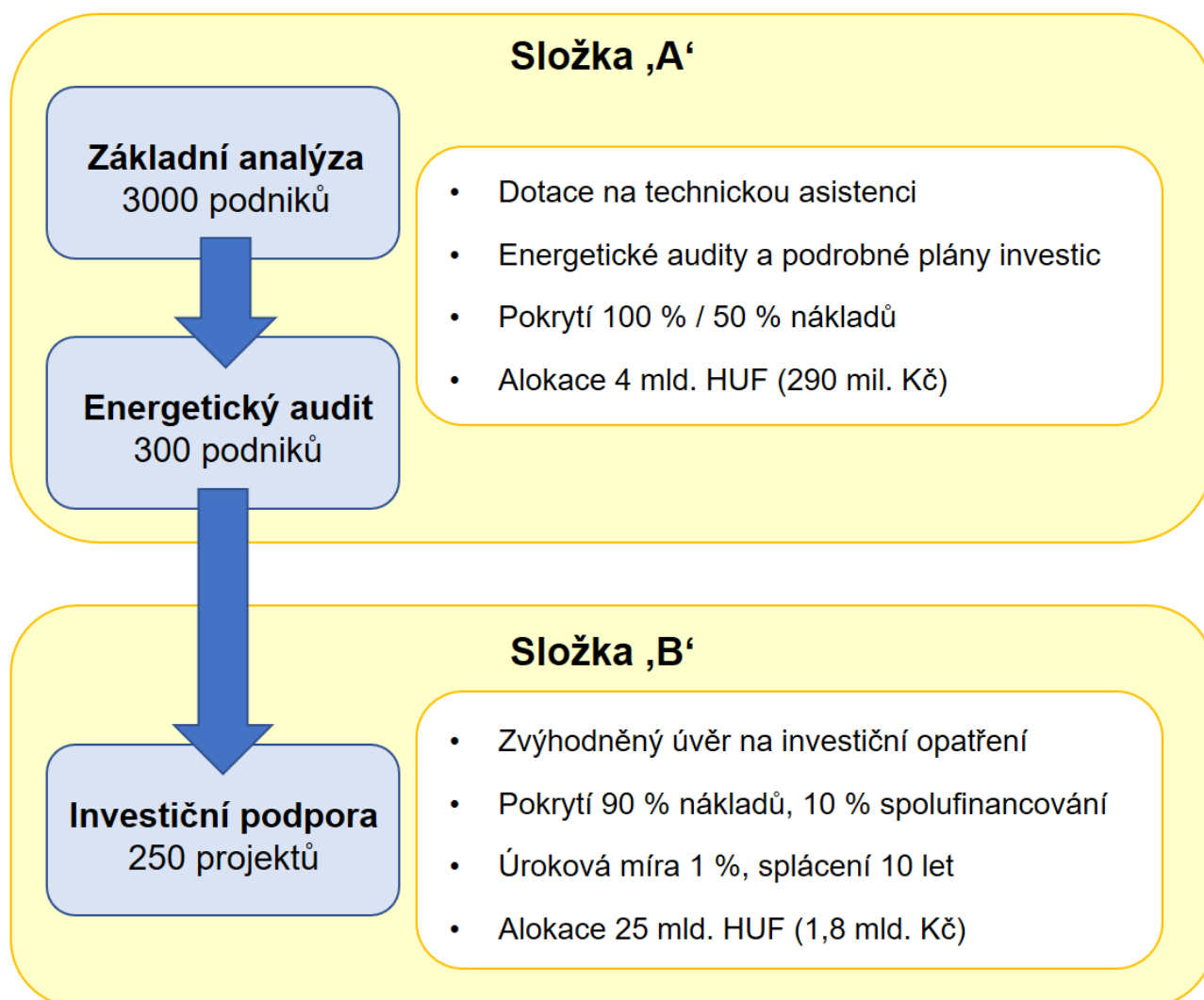
V Maďarsku mají projekty energetické účinnosti a využívání OZE stabilní podporu prostřednictvím OP Ekonomický rozvoj a inovace. Pokrývají široké spektrum možných opatření – od budov, přes sektory bydlení a průmyslu, až po oblast zásobování energií.

Již v končícím programovém období byla podpora poskytována i formou finančních nástrojů (kombinace dotace a zvýhodněného úvěru) a v nastaveném kurzu bude operační program pokračovat i v nadcházejícím období. Pro podporu projektů v malých a středních podnicích je však připravován inovovaný nástroj, který se bude skládat ze dvou komponent.

V rámci složky ‚A‘ bude podnikům poskytnuta **dotace na technickou asistenci** – zpracování energetického auditu, jehož výstupem bude podrobný plán investic do energetické účinnosti. Na tuto složku bude vyčleněno 4 mld. HUF (přibližně 290 mil. Kč), přičemž dotace bude pokrývat 100 % nákladů (podpora de minimis), resp. 50 % nákladů (pravidla veřejné podpory). Předpokládá se, že se do této části zapojí okolo tří tisíc MSP, pro 300 z nich budou zpracovány podrobné plány. S cílem podpořit v realizaci projektů především „váhající“ podniky bude technická asistence poskytnuta pouze podnikům, jež doposud na energetické projekty žádnou veřejnou podporu nečerpaly.

Podniky, kterým bude poskytnuta technická asistence, budou moci následně požádat o **zvýhodněný úvěr na investiční opatření** v rámci složky ‚B‘. Úvěr bude poskytnut ve výši max. 90 % investičních nákladů, a to na dobu 10 let při uvažované úrokové sazbě 1 %. Zbývajících 10 % budou podniky investovat z vlastních zdrojů, není uvažováno o zapojení dotací. Poskytovatel předpokládá podpoření 250 projektů celkovou částkou 25 mld. HUF (přibližně 1,8 mld. Kč).

Na realizaci finančního nástroje bude zřízen Fond energetické účinnosti, do kterého budou vloženy potřebné finanční prostředky (tj. celkem 29 mld. HUF / 2,1 mld. Kč) z OP Ekonomický rozvoj a inovace. Do budoucna předpokládá poskytovatel přilákání kapitálu ze soukromé sféry, která by do fondu vložila dodatečné prostředky na realizaci dalších projektů³².

Obrázek 6 – Schéma podpory prostřednictvím Fondu energetické účinnosti

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky a zkušenosti

Energetické projekty podniků byly podporovány i v programovém období 2014–2020, avšak systém se potýkal s některými nedostatky. Těmi bylo především nedostatečné zapojení malých a středních podniků, nižší kvalita některých projektů a menší spolehlivost předkládaných odborných podkladů.

³² Tento záměr však zatím nebyl nijak konkrétně rozpracován.

Z těchto důvodů byl vytvořen nástroj cílící specificky na MSP a včleněn požadavek zpracování energetického auditu odborně způsobilou osobou (energetickým auditorem). Poskytovatel předpokládá, že díky těmto změnám dojde k významnému zvýšení kvality realizovaných projektů, a tím i jejich přínosů ve smyslu energetických úspor, zvýšení podílu OZE a snížení emisí skleníkových plynů. Zapojení úvěrového mechanismu (namísto dotací) by zároveň mělo přispět k realizaci ekonomicky efektivních projektů a přitom eliminovat bariéru počáteční investice vlastních prostředků.

7. Fond pokročilých technologií (Rakousko)

Základní informace

Název	Fond pokročilých technologií OÖ HightechFonds
Typ nástroje	Venture kapitál (kapitálové účasti, úvěry)
Zaměření	Inovativní, technologicky zaměřené projekty (včetně energetických projektů)
Příjemci	MSP (startupy a inovativní společnosti) ze spolkové země Horní Rakousy
Doba zavedení	Od roku 2011
Web	http://www.hightechfonds.at
Kontakt	OÖ HightechFonds GmbH Bethlehemstraße 3 Linz, Rakousko http://www.hightechfonds.at

Popis nástroje

V Rakousku existuje velké množství podpůrných programů na financování energetických opatření (energetická účinnost, obnovitelné zdroje, snižování emisí skleníkových plynů), a to jak na národní, tak regionální úrovni. K financování jsou využívány evropské zdroje (prostřednictvím operačních programů) i zdroje národního rozpočtu a rozpočtů jednotlivých spolkových zemí.

Mnohé z těchto programů jsou spravované finanční institucí Kommunalkredit Public Consulting (KPC), dceřinou společností banky Kommunalkredit Austria AG³³. Ta se specializuje na financování infrastrukturních projektů a projektů veřejného sektoru, z mnohých programů však mohou čerpat i soukromé společnosti.

Určitá mezera však existuje v oblasti financování mladých, inovativních společností, které kvůli své krátké historii nemohou získat financování od bank nebo prostřednictvím dotací. Pro takové společnosti by měla existovat nabídka **venture (rizikového) kapitálu**, spočívajícího ve vstupu investora do vybrané firmy prostřednictvím navýšení jejího základního jmění.

Za účelem takového způsobu financování založila v roce 2011 spolková země Horní Rakousy Fond pokročilých technologií (High-tech fond). Jeho cílem bylo zlepšit kapitálovou základnu malých a středních podniků usídlených v Horních Rakousích³⁴ se zaměřením především na startupy a stávající společnosti vstupující do nových obchodních oblastí (zejména pokud šlo o inovativní, technologicky zaměřené projekty).

Počáteční rozpočet fondu byl nastaven na 11 mil. €. 50 % zdrojů do něj vložily lokální finanční instituce (banky) a 50 % regionální vláda, přičemž polovina veřejné části rozpočtu pocházela z evropských fondů a druhá polovina z regionálních veřejných zdrojů. Také rozdělení případných zisků a ztrát bylo mezi soukromý a veřejný sektor nastaveno v poměru 1:1.

³³ V období finanční krize v letech 2008–2015 byla banka vlastněna státem, v současné době je již opět ve vlastnictví soukromého kapitálu.

³⁴ Další podmínkou bylo členství v regionální Hospodářské komoře.

Z hlediska finančních mechanismů nabízel fond širokou škálu nástrojů, jako např. **tichá partnerství, otevřenou účast na základním kapitálu, půjčky s účastí na zisku nebo podřízené úvěry**. V podmínkách vzniku fondu bylo nastaveno, že minimálně 70 % prostředků musí být investovaného formou kapitálových vstupů (zbytek připadal na úvěrové produkty). Financování se mohlo pohybovat v rozmezí 250 tis. až 1,5 mil. € na podnik a bylo omezeno na dobu 5 až 10 let.

Fond nebyl zaměřen specificky na financování projektů souvisejících s energetickým hospodářstvím společností, avšak projekty na zvyšování energetické účinnosti, energetické řízení a zavádění OZE z něj také bylo možné financovat³⁵. Při předkládání žádostí o financování nebylo nutné u takových projektů dokládat žádnou formu energetického posudku.

Výsledky a zkušenosti

V rámci první etapy financování v letech 2011–2014 bylo podpořeno sedm projektů za téměř 7 mil. €. Největší podíl – tři projekty – měl sektor ICT (2,95 mil. €, 42 %), dále byly podpořeny dva projekty v oblasti biologických věd, jeden projekt v oblasti mechatroniky a jeden energetický projekt (0,5 mil. €, 7 %)³⁶.

Důvodem nižšího zájmu o financování energetických projektů a obecně absence významnějšího fondu venture kapitálu v Rakousku je mimo jiné skutečnost, že na podporu těchto projektů existují dobře dostupné mechanismy přímého financování (dotace) a zároveň je v Rakousku rozvinutý trh EPC.

Z celkového hlediska se však Fond pokročilých technologií ukázal jako vhodný finanční nástroj a vláda spolkové země Horní Rakousy uvažuje o jeho pokračování i v dalším období, a to opět s příspěvkem fondů ERDF. Na rozdíl od původní struktury je uvažováno o snížení podílu soukromé části rozpočtu – finanční instituce by se podílely z 1/3, zatímco regionální vláda by pokryla 2/3 rozpočtu (a případných zisků a ztrát). Část prostředků by byla do fondu vložena ze zisků z předcházejících projektů (resp. ze splacených úvěrů), čímž by fond zároveň naplňoval revolvingový princip.

³⁵ Podporovány byly projekty v následujících oblastech: informační a komunikační technologie (ICT), biologické vědy, mechatronika a automatizace procesů, energetika, materiály a lehké konstrukce, logistické sektory.

³⁶ Podle aktuálních informací bylo doposud (listopad 2020) podpořeno 12 projektů, avšak podrobná čísla nejsou k dispozici.

8. Renovační podpůrný program v Pikardii (Francie)

Základní informace

Název	Renovační podpůrný program v Pikardii <i>Picardie Pass Rénovation / Hauts-de-France Pass Rénovation</i>
Typ nástroje	Zvýhodněný úvěr, předfinancování a splácení z úspor (prvek EPC)
Zaměření	Energeticky efektivní renovace rodinných a bytových domů
Příjemci	Majitelé rodinných a bytových domů z regionu
Doba zavedení	Od roku 2014
Web	https://www.pass-renovation.hautsdefrance.fr
Kontakt	Conseil Régional des Hauts-de-France 11-15 Mail Albert 1er Amiens, Francie https://www.hautsdefrance.fr

Popis nástroje

Ve francouzském regionu Pikardie byl v roce 2014 spuštěn podpůrný program zaměřený na energeticky efektivní renovace rodinných a bytových domů³⁷. Program nabízí majitelům domů z řad jednotlivců i právnických osob (např. obdoba společenství vlastníků) podporu v rámci celého procesu renovace – od zpracování energetického auditu a plánu renovačních prací přes výběr zpracovatelských firem až po financování a monitoring spotřeby energie.

Program je poskytován prostřednictvím ‚Veřejné služby pro energetickou účinnost‘ (Service Public de l'Efficacité Énergétique) a je na něj alokováno celkem 59 mil. €. Z této částky vložila do programu 8 mil. € regionální vláda, 4 mil. € pochází z dalších veřejných zdrojů a zbývající část (47 mil. €) představuje úvěr od Evropské investiční banky.

Podporována jsou především opatření spočívající ve zlepšování tepelněizolačních vlastností budov, rekonstrukci systému vytápění a rozvodů tepla, větrání či využívání obnovitelných zdrojů energie. Projekty by měly dosáhnout alespoň 40% úspor energie.

Zájemci z řad majitelů rodinných a bytových domů vyplní základní formulář na webových stránkách programu a následně jsou kontaktováni certifikovaným technickým expertem, který jim poskytne potřebnou asistenci – energetický audit, plán renovace, pomoc při výběru realizačních firem nebo monitoring spotřeby energie v období tří let po ukončení projektu. Zároveň mohou majitelé domů požádat o financování. (Možné varianty technické a finanční podpory viz schéma na obrázku č. 7).

³⁷ Od roku 2016 došlo ke sloučení regionů Pikardie a Nord-Pas-de-Calais, čímž vznikl nový region Hauts-de-France. Nová regionální vláda v nastaveném programu pokračuje.

Obrázek 7 – Varianty podpory v programu Hauts-de-France Pass Rénovation

Zdroj: Hauts-de-France Pass Rénovation (<https://www.pass-renovation.hautsdefrance.fr>) + vlastní zpracování

V rámci finanční podpory jsou pro majitele bytových domů připraveny především **zvýhodněné úvěry**. Doba jejich splácení činí 25 let u zateplovacích projektů a 15 let, pokud jde o technická zařízení, a to při úrokové sazbě 2,5 %. Tuto půjčku mohou využít i majitelé rodinných domů, pro které je zároveň připravena možnost bezúročného úvěru s dobou splácení 15 let, avšak pouze pro menší projekty do 30 tis. €.

Třetí možností financování je **předfinancování (dotace)** nákladů ze strany programu a následné **hrazení formou měsíčních splátek**, které zohledňují dosahované úspory, resp. úspory vypočtené v úvodní diagnostické fázi (prvek **EPC**).

Výsledky a zkušenosti

Za prvních 5 let fungování programu (informace z roku 2018³⁸) bylo provedeno 2 560 energetických auditů a navrženo 1 488 plánů renovace. Z hlediska způsobu financování byla největší část projektů (70 %) financována prostřednictvím zvýhodněných úvěrů, 13 % projektů využilo dotaci a 17 % zvolilo vlastní financování.

Zkušenosti z těchto projektů prokazují význam technické asistence, správce programu však zároveň poukazuje na počáteční podcenění ‚netechnické‘ podpory (administrativa, řízení renovačních prací apod.). Jako náročné se ukázaly renovace starých budov, jejichž náklady se velmi špatně odhadují a projekty jsou často dražší a trvají déle, než se předpokládalo. Přitom více než 40 % budov zapojených v programu bylo starších více než 50 let.

³⁸ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/5.4_picardie_pass_renovation_alice_morcrette.pdf

I přes silnou podporu ze strany regionu zatím banky stále nevnímají projekty energetických úspor domů jako dostatečně atraktivní, resp. považují je za příliš rizikové. V tomto směru upozorňuje správce programu na nutnost přístupu k **záručnímu mechanismu**. V současné době spočívá úvěrové riziko pouze na straně programu, resp. regionu.

9. Fedesco – státní společnost ESCO (Belgie)

Základní informace

Název	Fedesco <i>Fedesco</i>
Typ nástroje	EPC
Zaměření	Energetická účinnost a OZE ve veřejných budovách
Příjemci	Orgány a organizace veřejné správy Regiony, města a obce
Doba zavedení	2005 – 2015
Web	http://citynvest.eu/content/fedesco-4 https://www.interregeurope.eu/policylearning/good-practices/item/285/fedesco/
Kontakt	Regie der Gebouwen Agency Gulden Vlieslaan 87 box 2 Brussels, Belgie https://www.regiedergebouwen.be

Popis nástroje

V letech 2005–2015 fungovala v Belgii státem vlastněná společnost Fedesco (Federal ESCO), založená jako první veřejné ESCO v Evropě s cílem identifikovat a realizovat projekty energetických úspor metodou **EPC** ve veřejných budovách. Původně se společnost zaměřovala pouze na budovy orgánů centrální státní správy, od roku 2011 realizovala i projekty pro nižší úroveň veřejné správy (regiony a města a obce).

Startovací kapitál ve výši 1,5 mil. € byl společnosti záhy navýšen na 6,5 mil. € a její původní kapacita pro financování ve výši 5 mil. € se postupně vyšplhala až na 100 mil. €. Fedesco však nikdy nezastávalo přímo roli investora, neboť finance na projekty byly poskytovány z veřejných rozpočtů (nikoliv z kapitálu Fedesco).

Společnost zaměstnávala 11 osob, které zastávaly především role koordinátorů projektů. Vlastní práce na projektech – jak technická asistence (energetické audity, projektování apod.), tak realizační práce – byly prováděny nasmlouvanými soukromými firmami.

Vlastní proces realizace, financování a splácení projektů probíhal v následujících krocích:

1. Fedesco ve spolupráci s příslušným orgánem veřejné správy (zákazníkem) iniciovalo projekt a zodpovídalo za realizaci úvodního energetického auditu a identifikaci příležitostí pro EPC.
2. Spolupracující soukromá firma zpracovala podrobné studie a technické specifikace projektu EPC.
3. Fedesco zorganizovalo výběrové řízení na dodavatele a koordinovalo plánovací a realizační práce.
4. Fedesco předfinancovalo dané práce z prostředků veřejných rozpočtů.

5. Zákazník postupně splácel společnosti Fedesco na základě dosahovaných úspor.
6. Za monitoring spotřeby energie, sledování účinnosti realizovaných opatření a verifikaci úspor byla zodpovědná společnost Fedesco.

Aktivity Fedesco byly úzce koordinovány s belgickou Stavební agenturou³⁹, která je v Belgii vlastníkem a správcem většiny veřejných budov, a v roce 2015 do ní bylo Fedesco integrováno.

Výsledky a zkušenosti

V průběhu let 2005–2014 investovalo Fedesco do projektů celkem 27,4 mil. €, z toho 2 mil. € do přípravných prací, jako jsou studie, energetické audity apod. Počet realizovaných energetických auditů se vyšplhal na 450, komplexní monitoring byl realizován u 600 budov.

Z hlediska zaměření se projekty týkaly nejčastěji zateplování budov, oblasti vytápění, ventilace a klimatizace (HVAC), osvětlení a částečně také kombinované výroby elektřiny a tepla a využívání obnovitelných zdrojů energie. (Souhrnné údaje ukazuje tabulka č. 7.)

Tabulka 7 – Počet projektů realizovaných Fedesco, 2005–2014

Oblast	Technická asistence	Realizační projekty
Zateplování budov	70	32
HVAC	150	43 (náhrada zdroje vytápění) 35 (optimalizace systému)
Osvětlení	75	45
Kombinovaná výroba elektřiny a tepla	23	6
Obnovitelné zdroje energie		8 (4 000 m ² solárních panelů)

Zdroj: *Cityinvest.eu*⁴⁰

Průměrné dosažené energetické úspory se pohybovaly v rozsahu 15–35 % za rok.

V roce 2015 Fedesco zaniklo jako samostatná organizace a bylo integrováno do belgické Stavební agentury.

³⁹ Regie der Gebouwen (<https://www.regiedergebouwen.be>)

⁴⁰ <http://cityinvest.eu/content/fedesco-4>

10. Crowdfunding v oblasti udržitelné energetiky

Popis nástroje

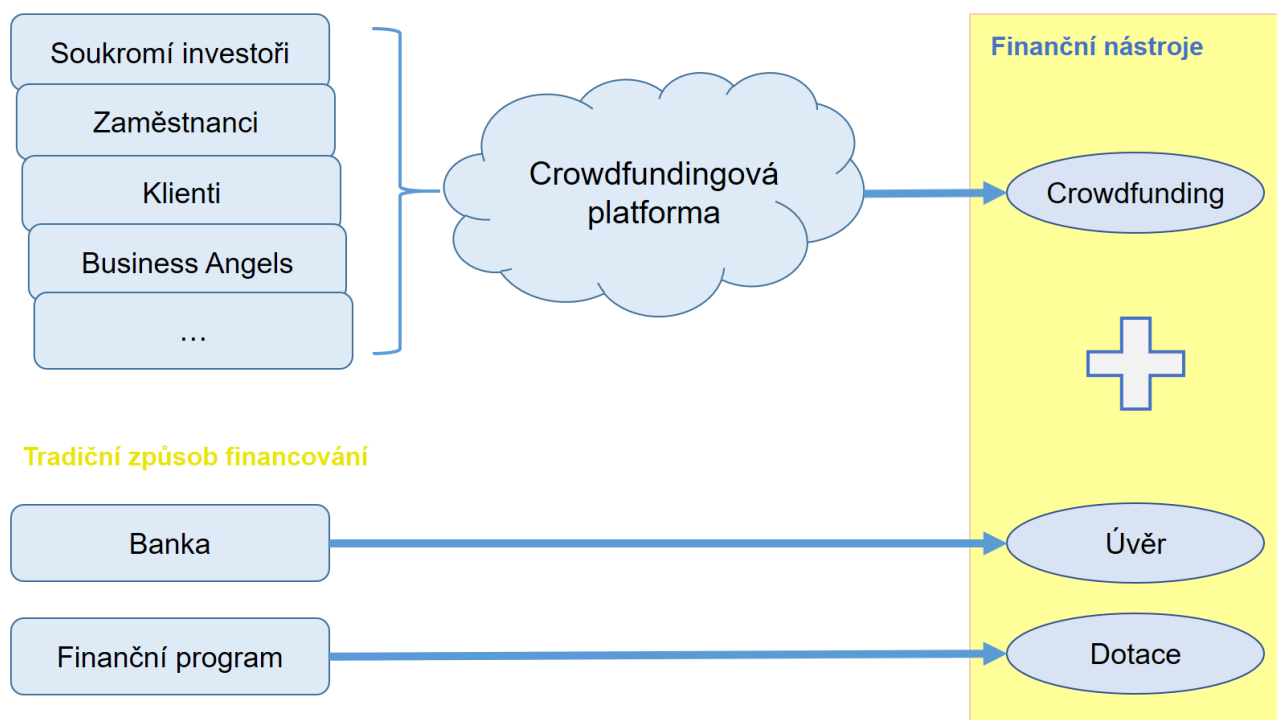
Na rozdíl od předcházejících příkladů finančních nástrojů nelze crowdfunding přiřadit konkrétnímu finančnímu mechanismu nebo programu realizovanému v jedné zemi či regionu – jedná se o nástroj postupně se rozšiřující v mnoha zemích Evropy i celosvětově.

Jak bylo uvedeno v úvodní kapitole, crowdfunding umožňuje získat finanční prostředky na realizaci vybrané akce (projektu) od velkého počtu přispěvatelů prostřednictvím online platformy. Z pohledu přispěvatelů lze pak tento způsob financování rozdělit na **crowdfunding s nefinanční návratností** a **crowdfunding s finanční návratností**.

V případě prvního typu získá přispěvatel buď nějakou symbolickou odměnu, nebo přímo finální produkt, který je výsledkem kampaně (= crowdfunding v užším slova smyslu), případně se jedná o čistý dar (tzv. crowddonation). U druhého typu může mít finanční návratnost podobu zisku z kapitálového vstupu (tzv. crowdinvesting) nebo úroků z poskytnuté částky (tzv. crowdlending).

Crowdfunding přitom nemusí být jediným (ani převažujícím) zdrojem financování pro daný projekt, nýbrž může vhodně doplňovat tradiční způsoby financování, jak ukazuje následující schéma:

Alternativní způsob financování

Obrázek 8 – Kombinace tradičního financování a crowdfundingu

Zdroj: Fraunhofer – Gesellschaft zur Förderung der angewandten Forschung e.V. + vlastní zpracování

Pro projekty z oblasti energetických úspor či OZE nachází větší využití crowdfunding s finanční návratností, avšak existují i příklady crowdfundingu s nefinanční návratností. Z hlediska typů energetických projektů je crowdfunding dobře využitelný pro oblast budov (např. školy) či komunitní projekty, realizovány však tímto způsobem byly i projekty soukromých firem.

V různých zemích se již objevují platformy zaměřující se na projekty udržitelné energetiky a energetických úspor. Rozvíjí se např. v Německu (Green Rocket, Green Vesting, Econeers, Green Crowding), Chorvatsku (Croenergy, Zelena energetska zadruga), Itálii (Énostra Coop, Energia Positiva S.C.P.A., We Are Starting) či Rakousku (Crowd 4 Climate).

Výsledky a zkušenosti

Níže jsou uvedeny příklady projektů týkajících se zvyšování energetické účinnosti či instalace obnovitelných zdrojů energie, které byly realizované s využitím crowdfundingu. Představují projekty crowdfundingu s finanční i nefinanční návratností, v některých případech kombinovaných ještě s dalšími finančními mechanismy (dotace, EPC).

Zateplení mateřské školy – Pregrada, Chorvatsko

V roce 2016 byla úspěšně realizována crowdfundingová kampaň na rekonstrukci mateřské školy v chorvatském městečku Pregrada. Projekt spočíval především v zateplení celé budovy včetně střechy za účelem zlepšení energetických vlastností budovy s tím, že dosažené finanční úspory budou v dalších letech použity na pořízení a instalaci solárních kolektorů.

V kampani, která trvala devadesát dní, bylo získáno téměř 100 tis. HRK (zhruba 340 tis. Kč) od více než 200 dárců z řad obyvatel města, ale i místních firem^{41,42}. Jednalo se o typický projekt **crowdfundingu s nefinanční návratností**, kdy dárci obdrželi symbolické poděkování ve formě zveřejnění na dárcovském seznamu, pohlednice, trička či prohlídky města s průvodcem.

Finanční prostředky získané pomocí crowdfundingové kampaně se na celkové investici podílely z cca. 20 %. Zbývající částku pokryla **grantová podpora** z Národního fondu pro ochranu životního prostředí a energetickou účinnost (40 %) a prostředky z rozpočtu města (40 %).

Zdroj: E-FIX Case study analysis of alternative financing of energy projects [1]

Instalace LED osvětlení ve školní budově – Szeged, Maďarsko

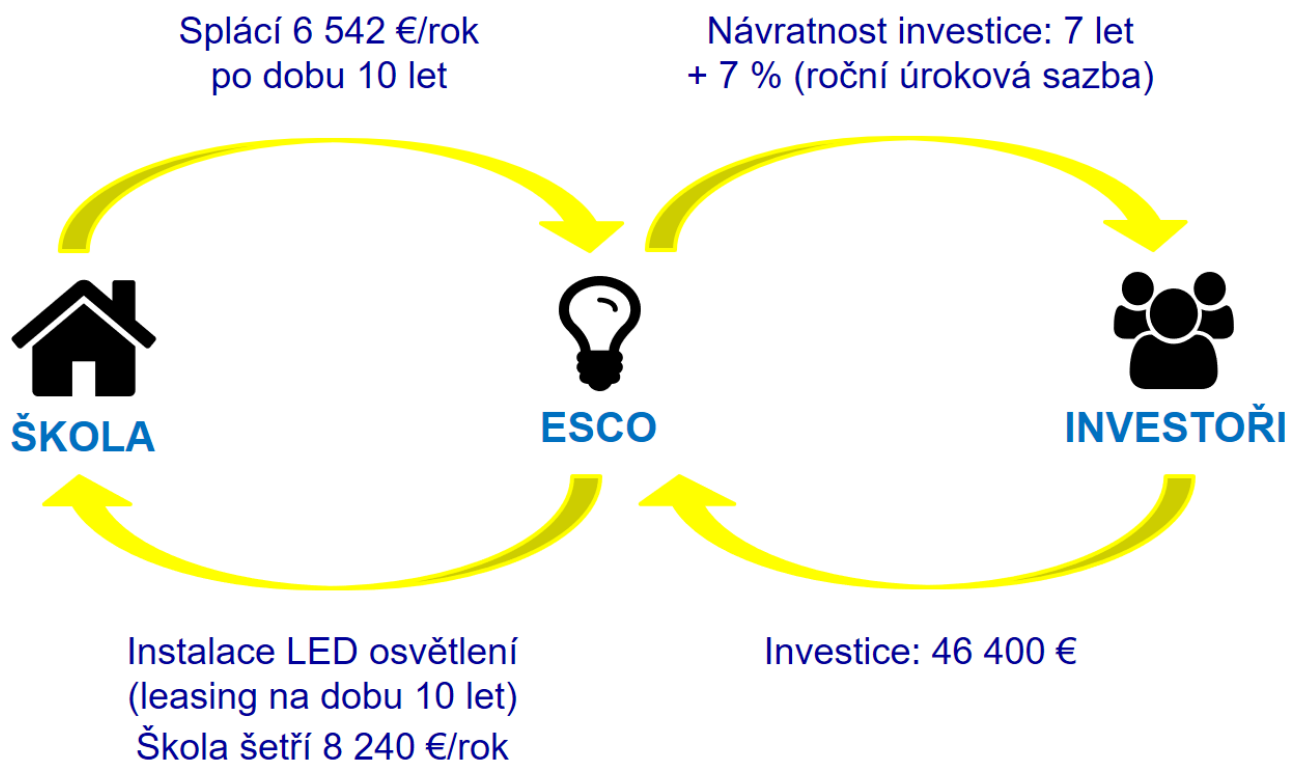
Úspěšná kampaň na bázi **crowdlendingu** byla realizována v roce 2015 při výměně osvětlení ve škole Karolina v maďarském Szegedu. Projekt spočíval v instalaci LED osvětlení v nové budově školy pokrývající 1 100 m² podlahové plochy a na sportovištích⁴³. Zajímavá byla také kombinace tohoto způsobu financování s **EPC**, kdy projekt pro školu realizovala společnost ESCO.

Ta instalovala v budově nové osvětlení a prodala jej škole prostřednictvím leasingu na 10 let s roční platbou 6 542 €. Počáteční investici ve výši 46 400 € získala z crowdfundingové kampaně, a to jako sedmiletý úvěr s úrokovou sazbou 7 %. Kampaň zmobilizovala 92 investorů a byla dokončena za 16 dní.

⁴¹ Pro zajímavost lze uvést, že přes 85 % dárců přispělo částkou nepřevyšující 600 HRK, přičemž nejčastějšími příspěvky bylo 100 HRK a 200 HRK. (<https://dv-nasaradost.pregrada.hr/kampanja-ti-i-ja-zajedno/>)

⁴² <https://croinvest.eu/uspjesno-zavrsla-crowdfunding-kampanja-ti-i-ja-zajedno-za-vrtic-u-pregradi/>

⁴³ Škola byla postavena v 19. století s celkovou podlahovou plochou 10 tisíc m². Projekt se však týkal pouze nové přístavby z roku 2001.

Obrázek 9 – Schéma financování prostřednictvím crowdlendingu v kombinaci s EPC

Zdroj: Fraunhofer – Gesellschaft zur Förderung der angewandten Forschung e.V. + vlastní zpracování

Díky realizaci projektu se podařilo dosáhnout energetických úspor ve výši 66 MWh/rok, které přinesly snížení emisí skleníkových plynů o 40 t CO₂eq/rok. Z finančního hlediska se škole snížily náklady na osvětlení o 71 % (více než 7 tis. €/rok) a náklady na údržbu.

Zdroj: Projekt BOOSTEE-CE [14]

Instalace fotovoltaické elektrárny na střeše podnikatelského centra – Križevci, Chorvatsko

V chorvatském městě Križevci se v roce 2017 uskutečnila **crowdlendingová** kampaň, jejímž cílem byla výstavba fotovoltaické elektrárny o výkonu 30 kW na střeše administrativní budovy tamního Podnikatelského centra.

Cílová částka ve výši 30 tis. € byla vybrána během deseti dnů od 53 malých investorů, a to ve formě mikroúvěrů s dobou splatnosti 10 let a úrokovou mírou 4,5 %. Jelikož projekt cílil na běžné občany a nikoliv na profesionální investory, byla stanovena maximální hodnota investice ve výši 1 300 € (minimální investice byla 130 €).

Na základě úspěchu této kampaně byl následně realizován další projekt, kdy došlo k instalaci fotovoltaické elektrárny ještě na střeše městské knihovny. V tomto případě byla cílová částka 23 tisíc € vybrána za pouhé dva dny od celkem 40 investorů.

Zdroj: E-FIX Case study analysis of alternative financing of energy projects [1]

Investice do dodavatele energie z OZE – Vídeň, Rakousko

Největší nezávislý dodavatel energie v Rakousku – firma Oekostrom AG – spustila v roce 2017 **crowdinvestingovou** kampaň zaměřenou na růst vlastního kapitálu. Na crowdfundingové platformě nabídla k odkupu celkem 11 323 akcií v hodnotě 100 € s cílem získat finanční prostředky na rozšíření zařízení elektrárny pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů.

Akcie se vyprodaly během 48 hodin, přičemž podíl na firmě si tak zajistilo 439 investorů. Výplata dividend za tyto nové akcie se uskutečnila hned v roce 2018 (tj. za rok 2017).

Zdroj: E-FIX Case study analysis of alternative financing of energy projects [1]

Větrné parky financované komunitou – Ernstbrunn, Rakousko

Obdobný příklad **crowdinvestingu** jako v předcházejícím případě byl v roce 2017 realizován rakouskou společností Windkraft Simonsfeld AG zabývající se vývojem, výstavbou a provozem větrných elektráren. Projekt spočíval v rozšíření větrného parku o 13 nových elektráren a společnost se jej rozhodla financovat vydáním nových cenných papírů v celkové hodnotě 5 mil. €.

Všechny cenné papíry byly nakoupeny, a to v průběhu devíti dnů od spuštění kampaně. Celkem do nich investovalo 370 jednotlivců, z nichž 44 % pocházelo z tamního regionu. Výnos pro investory je ve výši 2 % po dobu 5 let.

Zdroj: E-FIX Case study analysis of alternative financing of energy projects [1]

11. INNOVA Venture (Itálie)

Základní informace

Název	INNOVA Venture <i>INNOVA Venture</i>
Typ nástroje	Kombinace venture kapitálu a crowdfundingu
Zaměření	Inovativní projekty
Příjemci	Inovativní firmy (především startupy) se sídlem v regionu Lazio
Doba zavedení	2018 – 2023
Web	http://www.lazioinnova.it/innova-venture
Kontakt	Lazio Innova Via Marco Aurelio 26 A, Řím, Itálie http://www.lazioinnova.it

Popis nástroje

INNOVA Venture je investiční fond, který od roku 2018 poskytuje inovativním projektům spolufinancování na bázi **venture kapitálu v kombinaci s crowdinvestingem**. Správcem fondu je organizace Lazio Innova založená regionální vládou italské provincie Lazio. Jejím posláním je podpora podnikání v regionu prostřednictvím zavádění finančních nástrojů (úvěrů, záruk, kapitálových investic).

Fond operuje s rozpočtem 20 mil. €, který je podpořen z regionálního operačního programu. Polovina z rozpočtu je vyčleněna na projekty společností, jež podnikají v sektorech identifikovaných v regionální strategii inteligentní specializace (smart specialization strategy).

Obdobně jako u rakouského Fondu pokročilých technologií (viz příklad č. 7) není INNOVA Venture zaměřen specificky na financování energetických projektů, jejich podpora je však možná. Velikost projektů se může pohybovat v rozmezí 250 tis. € až 2 mil. €, přičemž minimální požadované spolufinancování ze strany soukromých investorů je stanoveno na 30–60 %.

Společnost, která chce získat podporu z fondu, předloží žádost popisující daný podnikatelský záměr, včetně tzv. exit strategie – tj. plánovaného způsobu zpětného odprodeje kapitálu investovaného fondem. Po schválení žádosti uvolní fond první finanční prostředky, což umožní společnosti spustit crowdfundingovou kampaň na některé z platforem spolupracujících s fondem a získat tak další prostředky od soukromých investorů.

Podpora je nastavena tak, že v prvních pěti letech prochází projekt tzv. investiční fází, kdy společnost využívá prostředky získané z fondu. V následujících třech letech probíhá tzv. fáze odprodeje („divestment“), kdy společnost postupně naplňuje schválenou exit strategii.

Výsledky a zkušenosti

Od začátku fungování fondu INNOVA Venture byly zatím podpořeny pouze dva projekty (údaj z konce roku 2019 [2]), které se v současné chvíli nachází v investiční fázi.

Prostředky z fondu budou k dispozici do konce roku 2023, kdy bude investování ukončeno. Do konce roku 2030 by pak měly být u všech projektů ukončeny jak investiční fáze, tak fáze odprodeje.

12. MikroCrowd (Německo)

Základní informace

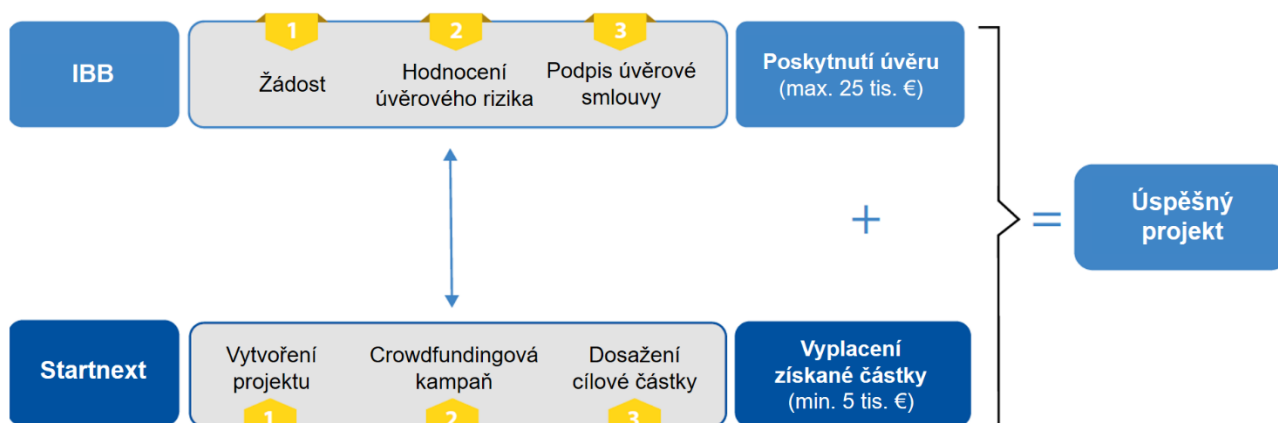
Název	MikroCrowd <i>IBB MikroCrowd</i>
Typ nástroje	Kombinace mikroúvěrů a crowdfundingu
Zaměření	Inovativní projekty realizované na území spolkové země Berlín
Příjemci	MSP a samostatně podnikající osoby
Doba zavedení	Od roku 2018
Web	https://www.ibb.de/en/foerderprogramme/ibb-mikrocrowd.html
Kontakt	Investitionsbank Berlin Bundesallee 210 Berlín, Německo https://www.ibb.de

Popis nástroje

MikroCrowd je společnou iniciativou crowdfundingové platformy Startnext a rozvojové banky německé spolkové země Berlín Investitionsbank Berlin (IBB) zaměřující se především na podporu v oblasti podnikání (zejm. MSP) a bydlení. Program kombinuje **crowdfunding s nefinanční návratností a mikroúvěry**.

Odlišně od programu INNOVA Venture (viz příklad č. 11), v první fázi společnost nabídne svůj projekt⁴⁴ v rámci crowdfundingové kampaně, a to s minimální cílovou částkou 5 tis. €. Pokud je kampaň úspěšná, může následně požádat banku IBB o mikroúvěr ve výši 10–25 tis. € (úroková míra se pohybuje okolo 1 %), případně zvýhodněný úvěr až do výše 50 tis. €. V průběhu procesu IBB sice hodnotí úvěrové riziko klienta, avšak zároveň považuje crowdfundingovou kampaň za dobrý test životaschopnosti projektu, proto mají úspěšné projekty následně mnohem jednodušší přístup k získání úvěru. (Schéma celého procesu je uvedeno na obrázku č. 10.)

⁴⁴ Stejně jako u předcházejícího příkladu platí, že program není zaměřen specificky na financování energetických projektů, jejich podpora je však možná.

Obrázek 10 – Proces administrace žádosti v rámci programu MikroCrowd

Zdroj: Crowdfunding and ESF opportunities: future perspectives for managing authorities [2] + vlastní zpracování

Výsledky a zkušenosti

Od začátku fungování programu bylo zatím úspěšně zakončeno šest crowdfundingových kampaní, v rámci kterých bylo vybráno celkem více než 116 tis. € od 1 250 soukromých podporovatelů (údaj z konce roku 2019 [2]). Příslušné projekty následně získaly úvěr od IBB.

V návaznosti na úspěch nástroje MikroCrowd bylo popsané schéma převzato dalšími německými bankami, konkrétně L-Bank (Bádensko-Würtenbersko) a WIBank (Hesensko).

Použité zdroje

- [1] Case study analysis of alternative financing of energy projects (zpráva projektu E-FIX), 2018
- [2] Crowdfunding and ESF opportunities: future perspectives for managing authorities, European Commission, European Investment Bank, 2020
- [3] European Structural and Investment Funds (ESIF) and Energy Performance Contracting (EPC): Stimulating investments in energy efficiency, European Commission, European Investment Bank, 2020
- [4] Financial instrument products. Loans, guarantees, equity and quasi-equity, fi-compass, 2015
- [5] Financial instruments under the European Structural and Investment Funds: Summaries of the data on the progress made in financing and implementing the financial instruments for the programming period 2014–2020 in accordance with Article 46 of Regulation (EU) No 1303/2013 of the European Parliament and of the Council, European Commission, 2017
- [6] Guidance for Member States on Financial Instruments – Glossary, European Commission, 2015
- [7] Metodické doporučení pro implementaci finančních nástrojů v programovacím období 2014–2020, verze 3, Ministerstvo pro místní rozvoj, 2018
- [8] Pokyny pro žadatele využívající kombinaci podpory z OPŽP a metody EPC, Státní fond životního prostředí, 2019
- [9] Residential energy efficiency financial instruments in Lithuania: Case study, fi-compass, 2020
- [10] The potential for investments in energy efficiency through financial instruments in the European Union, Executive summary, Final report, fi-compass, 2020
- [11] Kostalova J., Use of Financial Instruments in the Czech Republic within the European Structural and Investment Funds in the Programming Period 2014–2020. The 11th International Scientific Conference on Financial Management of Firms and Financial Institutions, 2017
- [12] Českomoravská záruční a rozvojová banka (www.cmzrb.cz)
- [13] Evropský portál pro energetickou účinnost v budovách (The European Portal for Energy Efficiency in Buildings), <https://www.buildup.eu>
- [14] Projekt BOOSTEE-CE (<https://www.interreg-central.eu/BOOSTEE-CE>)
- [15] Projekt E-FIX Energy Financing Mix (<http://www.energyfinancing.eu>)
- [16] Projekt FINERPOL (<https://www.interregeurope.eu/finerpol>)
- [17] Projekt FIRECE (<https://www.interreg-central.eu/FIRECE>)